

BEVARANDEPROGRAM för del av FÄLTABACKEN

ANTAGET I KOMMUNFULLMÄKTIGE 2019-08-27

BEVARANDEPLANSKOMMITTÉN

Postadress SE-251 89 Helsingborg

helsingborg.se

HELSINGBORG

Text: Anna Rabow, Maja Jannerling, Regionmuseet Kristianstad
Foto: Anna Rabow, Maja Jannerling, Regionmuseet Kristianstad, Jessica Jönsson Kulturförvaltningen
Kartor: Christina Andersson, Stadsbyggnadsförvaltningen
Layout: Lennart Persson, Grafisk formgivning
Tryck: Tryckservice i Ängelholm

© Helsingborgs stad, Bevarandeplanskommittén 2019

ISBN: 978-91-519-4081-6

Omslagsbild stor: Flygfoto från 1955, kv Capella och Hunden i förgrunden. Foto Helsingborgs museer nr 7430-2008:3
Omslag liten bild 1: Hildegard 6
Omslag liten bild 2: Valborg 1
Omslag liten bild 3: Vega 23

BEVARANDEPROGRAM **för del av** **FÄLTABACKEN**

ANTAGET I KOMMUNFULLMÄKTIGE
2019-08-27

HELSINGBORGS STADS
BEVARANDEPLANSKOMMITTÉ

Innehåll

Förord	5
Inledning	6
Om kulturhistorisk klassificering	8
Bevarandeprogram, lagstiftning och bygglovshandläggning	10
Geografi och historik	12
Arkitektur och stadsplanering	20
Kulturhistoriskt klassificerad bebyggelse i Fältabacken	30

BILAGOR: Ortofotografi över Fältabacken

Karta över klassificerade objekt för Fältabacken

Midsommarfirande på Trekanten med Hildegard 6 och Hildegard 5 i bakgrunden. Foto Helsingborgs museer nr 782-2010:1 samt nr 782-2010:2

Förord

Sedan 1979 har bevarandepianskommittén i Helsingborgs stad uppgiften att ta fram bevarandeprogram. Programmen skall vara underlag för samhällsplanering, sprida kunskap bland boende, fastighetsägare och andra intresserade om Helsingborgs bebyggelsemiljöer, samt stimulera till ett gott förvaltande av byggnader och miljöer i staden.

Bevarandeprogram för del av Fältabacken har ett antal föregångare:

- Bevarandeprogram för Helsingborgs stadskärna (1985)
- Råå (1991)
- Västra Tågaborg (1995)
- Olympia – Slottshöjden (1997)
- Drottninggatan – Pålsjö (1998)
- Wilson Park (1999)
- Ramlösa (2000)
- Helsingborgs stadskärna – ett utökat och reviderat program (2002)
- Mörap (2004)
- Hasslarp och Kattarp (2006)
- Domsten och Eneborg-Högaborg (2008)
- Planteringen (2011)
- Hittarp och Laröd (2012)
- Gåseback och Husarområdet (2012)
- Husensjö (2013)
- Östra Tågaborg och Statten (2015)
- Eskilsminne (2017)
- Fleninge och Ödåkra (2018)

Utöver dessa finns ett kulturminnesvårdsprogram för hela kommunen, antaget 1991. När det gäller landsbygden har detta ersatts av ett Natur- och kulturprogram som antogs 2018.

Arbetet med Bevarandeprogram för del av Fältabacken påbörjades 2018 under ledning av bevarandepianskommittén. Kommittén har fem ledamöter. Ordföranden utses av kommunstyrelsen, två ledamöter utses av byggnadsnämnden och två av kulturnämnden. För inventering, fotografering samt manuskript har bebyggelseantikvarierna Anna Rabow och Maja Jannerling från Regionmuseet Kristianstad svarat. I arbetet har även tjänstemän knutna till kommittén deltagit.

Efter remisshanteringen har programmet bearbetats med anledning av inkomna synpunkter, varefter programmet skickats till Kommunfullmäktige för antagande.

Bevarandepianskommittén
Helsingborg, december 2019

Inledning

Kulturmiljön i Fältabacken domineras av småhusbebyggelse och villor från första halvan och mitten av 1900-talet, även om det finns både äldre och nyare bebyggelse. Det finns delar av en gårdsmiljö och rester av ett soldattorp från 1800-talet som berättar om områdets historia som utmark och fäladsmark. Tomter som styckades av från de gamla gårdarna bebyggdes kring sekelskiftet 1900, och villor med uppvuxna trädgårdar och ett antal gatuhus med långsidan mot gatan tillför tillsammans med några välbevarade gårdshus en äldre karaktär till området. Den stora etableringen skedde under 1920–30-talen, då främst med egnahemsbebyggelse. 1920-talsklassicismen gör sig gällande i hus med putsade fasader eller fasader i helsingborgstegel. Det uppfördes också ett flertal kataloghus med träpanel. Endast ett fåtal hus i renodlad funktistil uppfördes och ännu färre är välbevarade till idag. Villabebyggelsen tog på nytt fart under 1950-talet, då tillkom också de enda två större flerbostadshusen i området. Fasdamaterialen dominerades av rött eller gult tegel, något som dröjde sig kvar i 60-talsbebyggelsen. Hus som uppförts från 1960-talet och framåt har framförallt uppförts på tomter som styckats av från större tomer eller så har de ersatt hus från 1900-talets första årtionden. Bebyggelse från 1970–80-talen består mestadels av monteringsfärdiga hus. Bevarandeplanskommitténs arbete syftar till att lyfta fram och tydliggöra värdena i denna levande kulturmiljö.

Syfte

Detta bevarandeprogram har som uppgift att vara ett hjälpmedel i kommunens ärendehantering. Det skall underlätta bedömningen av bygglovsärenden och andra åtgärder som berör bebyggelsemiljön. Bevarandeprogrammet skall förtydliga de kulturhistoriska och arkitektoniska värdena, så att dessa uppmärksammas vid stadsplanering och bygglovshantering. Ett annat syfte med bevarandeprogrammet är att sprida kunskap om de kulturhistoriska värdena bland husägare och boende i området samt att öka intresset för att miljön vårdas och tas om hand på ett bra sätt.

Arbetet skall ge en historisk och kulturell förankring som gör närmiljö och omgivning gripbar och förståelig av alla. En levande och välkänd kulturmiljö stärker medborgarnas identifiering med den egna orten och engagemang i denna. Bevarandeprogrammet kommer att finnas på stadens hemsida och finns både att läsa och till försäljning via Helsingborg kontaktcenter samt på Kulturmagasinet. Förslag till bevarandeprogram skickas ut till samtliga fastighetsägare med byggnader som har klassats i programmet. I samband med detta hålls ett informationsmöte.

Uthuset på Edit 9 och flerbostadshus längs Ystadgatan från 1953–54 är två olika typer av kulturmiljöer

Status och tillämpning

Bevarandeprogrammets uppgift är att peka ut kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och öka förståelsen för områdets historia. Bevarandeprogrammet antas slutligen av kommunfullmäktige. Bevarandeprogrammet har en rådgivande status, det är inte juridiskt bindande, och ska ses som ett ställningstagande kring vart det finns kulturhistoriska värden som behöver tas hänsyn till. I den kulturhistoriska klassificeringen har inte byggnadens tekniska status eller framtida förändringsbehov vägts in.

I planärenden och bygglovsprövning gör stadsbyggnadsnämnden en helhetsbedömning utifrån både enskilda och allmänna intressen. Stadsbyggnadsnämnden har till uppgift att bevaka kulturhistorisk hänsyn såväl som estetiska, funktionella som ekonomiska faktorer.

Detaljplanering och bygglovsprövning ska, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god, långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. Stadsbyggnadsnämndens prövar ärenden utifrån en helhetssyn och med stöd i Plan- och bygglagen (SFS 2010:900).

För att skapa en levande kulturmiljö är det viktigt att byggnaderna används och har en funktion. Låt byggnaden, dess egenskaper och karaktär vara utgångspunkten för förändring och tänkt långsiktighet. För att uppnå exempelvis tillgänglighet och god energihushållning kan

det kan krävas nya lösningar som är anpassade till huset. Rivning är alltid olycklig då byggnaden helt försvinner och med den en bit av historien, ombyggnad och tillbyggnad bör alltid prövas först. Särskilt värdefulla kulturmiljöer får inte förvanskas, men förvanskingsförbudet är inget förändringsförbud. Kulturhistoriska byggnader kräver särskild omsorg i samband med tillbyggnad och ombyggnad. Klarlägger och respekterar man de kulturhistoriska värdena kan man utföra många olika åtgärder även i en särskilt värdefull byggnad.

För att klarlägga värdena kan ofta sakkunnig hjälp behövas. Idag finns det certifiering av sakkunniga kontrollanter av kulturvärden och flera konsultfirmor i Skåne har certifierade medarbetare. Genom certifieringen säkerställs både utbildningsnivå och erfarenhet. Staden tillhandahåller även enklare rådgivning som en service till medborgarna som du kan nå via Helsingborg kontaktcenter:

- För frågor kring byggnadsvård, sök stadsantikvarien på Kulturförvaltningen
- För frågor som rör gestaltning och varsamhet, sök stadsarkitekten
- För frågor som rör bygglov och lovplikt, sök Stadsbyggnadsförvaltningens bygglovsavdelning

Om kulturhistorisk klassificering

Byggnaderna har klassificerats i tre grupper: **Särskilt värdefull bebyggelse** som omfattas av förvanskningförbud enligt PBL 8:13§, **bebyggelse av kompletterande värde** samt **övrig bebyggelse**. Denna klassificering motsvaras på kartan längst bak i denna rapport av färgerna rött, gult och vitt (omarkerat). Klassificeringen har gjorts i relation till övriga byggnader och med hänsyn till stadens historia. I framtiden kan bedömningarna omvärderas då grunden för värderingarna ändras över tid.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Byggnader som anses särskilt värdefulla ur historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller arkitektonisk synpunkt. I Fältabacken gäller detta främst äldre bostadshus som är i gott skick, utan sådana ändringar som minskat det kulturhistoriska värdet.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Vardaglig bebyggelse som är föredömligt väl bevarad och där eventuella till- och ombyggnader är anpassade till byggnadens karaktärsdrag så att dessa inte har försvunnit eller förminskats. Klassificeringen omfattar även bebyggelse med något förvanskade karaktärsdrag, men som genom sin ålder och anknytning till områdets historia ändå anses ha ett kulturhistoriskt värde.

Övrig bebyggelse

Det är svårt att ge en samlad kulturhistorisk bedömning utan historiskt perspektiv. Det gör att merparten av den nyare bebyggelsen är klassificerad som övrig bebyggelse. I de fall de har satts i en högre klass har det främst motiverats av ett arkitektoniskt värde. Nyare byggnader kan i framtiden komma att klassas högre. I kategorin övrig bebyggelse ingår även byggnader där värdet har förminskats genom mindre väl anpassade ändringar.

Kulturhistoriskt värde

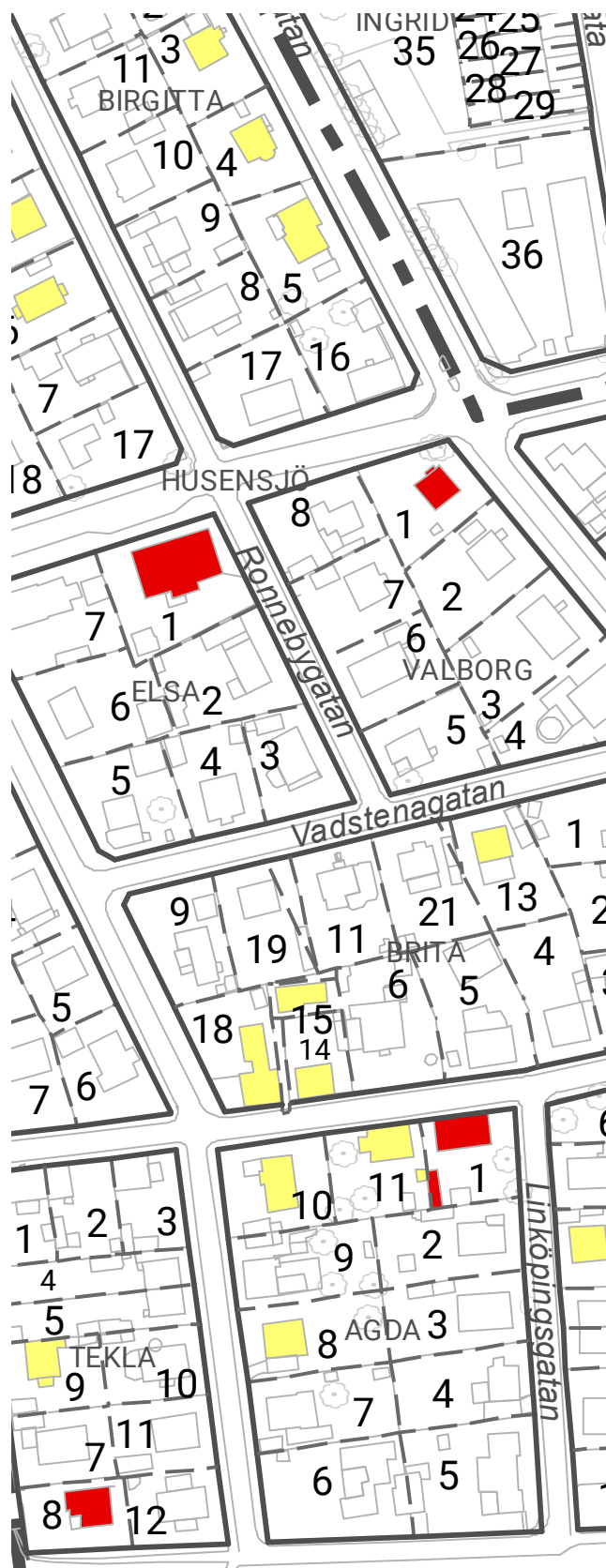
Kulturhistoriskt värde är inget entydigt begrepp utan består av ett komplex av värden som kan delas in i dokumentvärden, upplevelsevärden och övergripande/förstärkande värden. Till dokumentvärdena räknas byggnadshistoriska, teknikhistoriska, samhällshistoriska, personhistoriska värden med mera. Dessa värden är abstrakta, objektiva och kan lätt jämföras med motsvarande värden i byggnader från andra områden eller regioner. Ålder är här ett värde, men inte i sig själv utan i relation till andra värden och upplysningar om byggnadernas historia. Värdena kan berätta om tekniska innovationer i konstruktionen, planlösningar, byggnadsdetaljer, på vilket sätt byggnaderna har använts, vilka samhällsfunktioner som bedrivits i byggnaderna, hur man levt och umgåtts, betydelsefulla personers födelsehem etcetera. Samtliga dokumentvärden belyser på olika sätt olika sidor av den historiska utvecklingen i ett område.

Till dokumentvärdena kan läggas upplevelsevärden. Upplevelsevärden kan vara självständiga men också verka förstärkande på övriga värden, ofta är de oberoende av ålder. Ett exempel är arkitektoniskt värde som bedöms såväl efter estetiska kriterier som efter de förutsättningar som ligger bakom en viss arkitektonisk lösning. Bland

upplevelsevärdena räknas också patina, symbol- och identitetsvärden liksom traditionsvärden. Värdet är viktigt som ett rent kvalitetsvärde, för skönhetsupplevelsen och som förebild för nybyggnation. Ett annat värde är kontinuitetsvärdet, som kan finnas i en annars betydelselös byggnad om den genom sin närvaro beskriver en kontinuitet.

Övergripande dessa båda värdekategorier finns begrepp som verkar förstärkande på de övriga. Äkthet, autenticitet, är ett sådant värde, grundat dels på graden av ursprunglighet, helhetskaraktär, dels på en bedömning av äkthet. Kvalitetsvärden avseende såväl konstruktion, byggnadsmaterial, arkitektur med mera är en viktig övergripande aspekt på samma sätt som graden av sällsynthet eller representativitet. Sällsynthet har länge setts som förstärkande värde vid en bedömning, vilket även representativitet numera anses vara. Det som är karaktäristiskt för en tid kan vara utan betydelse för dem som lever i dess samtid men av ett annat och större värde för kommande generationer.

Klassificeringen av byggnaderna grundar sig på en sammanvägning av dessa värden. Betoningen ligger dock i huvudsak på den lokala miljön och det specifikt intressanta för Fältabacken samt för Helsingborg som kommun.

Bevarandeprogram, lagstiftning och bygglovshandläggning

Kulturarvet och kulturmiljön är en gemensam tillgång som delas av alla. Det innebär att alla också har en skyldighet att förvalta detta arv och denna tillgång på bästa möjliga sätt. Kulturmiljölagen (KML) inleds med en så kallad portalparagraf: *"Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda vår kulturmiljö. Ansvaret för detta delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter skall visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön."*

Länsstyrelsen fattar beslut enligt KML om vilka byggnader som skall skyddas som byggnadsminnen, den starkaste form av skydd en byggnad kan få. För att en byggnad eller miljö skall förklaras som byggnadsminne skall den anses vara synnerligen märklig eller ha ett nationellt intresse. Ingenting får ändras, rivas eller tillföras ett byggnadsminne utan tillstånd från länsstyrelsen, och fastighetsägaren har skyldighet att underhålla byggnaderna så att det kulturhistoriska värdet inte minskar. KML reglerar också skyddet av kyrkobyggnader och kyrkogårdsmark som anlagts före 1940. Även fornlämningar skyddas av KML och får inte tas bort utan länsstyrelsens tillstånd. I Fältabacken finns inga byggnader som omfattas av KML.

Plan- och Bygglagen (PBL) är ett kommunalt redskap som reglerar hur städer, tätorter och landsbygd skall planeras och bebyggas på ett sätt som tillgodoser både allmänna och enskilda intressen. PBL innehåller också möjligheter att säkerställa kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Det andra kapitlet som innehåller krav och regler på byggnader inleds med att byggnader "skall placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och natur- och kulturvärdena på platsen". (PBL 2:6§)

Den paragraf som ligger till grund för den "högsta" klassificeringen i bevarandeprogrammet är den trettonde paragrafen i åttonde kapitlet (PBL 8:13§): "En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas."

Det samma gäller tomter, anläggningar eller bebyggelseområden som är särskilt värdefulla. Om byggnadsverket är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, ska det underhållas så att de särskilda värdena bevaras (PBL 8:14§). På kartan har sådana särskilt värdefulla byggnader markerats röda. Bebyggelsen har vidare kategoriserats till "bebyggelse av kompletterande värde för miljön" samt "övrig bebyggelse". Även för sådana byggnader kan PBL 8:13§ vara tillämplig som ingående i ett särskilt värdefullt bebyggelseområde eller då dess egna kvaliteter med tiden omvärderas.

En annan viktig reglering i PBL är den så kallade varsamhetsparagrafen, PBL 8:17§. Den lyder:

"Ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad skall utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar tillvara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden." Detta gäller alltså alla byggnader, inte bara de som på kartan i bevarandeprogrammet markerats gula, även om en klassificering ger extra tyngd åt kraven på varsamhet.

Vid bygglovsprövning bedöms huruvida den önskade byggnadsåtgärden överensstämmer med detaljplanebestämmelser och med PBL:s generella regler, bland annat med hänsyn till trafik, stads- eller landskapsbild samt förhållanden på granntomter och i omgivningen, kraven på varsamhet och skydd mot förvanskning etc. Det

Gaveln på Agda 1, kvarteret Agda var ett av de första kvarteren som bebyggdes i Fältabacken.

ålägger den enskilde byggherren att följa de ovan nämnda lagreglerna i rimlig utsträckning även i de fall då inget bygglov krävs.

Bevarandeprogrammets klassificeringar utgör ett underlag för att hävda kulturhistoriska värden med stöd av PBL. Vid detaljplanläggning eller upprättande av områdesbestämmelser kan juridiskt bindande skydds- och varsamhetsbestämmelser meddelas. Skyddsbestämmelser, vanligtvis betecknade med q, brukar förenas med rivningsförbud. I planbestämmelserna kan dessutom ges konkreta utformningskrav i fråga om material och utförande, liksom att bygglovsplikten kan utökas. Exempelvis kan underhållsåtgärder, trädfällning med mera göras lovpliktiga där detta anses befogat. Innan nya detaljplaner eller områdesbestämmelser antas, måste berörda fastighetsägare få möjlighet att yttra sig, till exempel angående de praktiska

och ekonomiska konsekvenserna av de föreslagna skydds- och varsamhetsbestämmelserna.

Bevarandeprogrammets klassificering gör att man vid bygglovsprövning tar stor hänsyn till det kulturhistoriska värdet och det är dessa kriterier som styr vilka förändringar som kan godtas. Klassificeringen innebär inte automatiskt någon utökad bygglovsplikt. Däremot kan bedömningsgrunden förändras angående vilka yttre åtgärder som väsentligt ändrar byggnadens karaktär och därigenom kan anses bygglovspliktigt, till exempel vid ommålning, fönsterbyte eller ändring av skorsten och andra byggnadsdetaljer. Vad som anses ändra byggnadens karaktär och således är bygglovspliktiga avgörs från fall till fall. Säkrast är att kontakta stadsbyggnadsförvaltningen innan man påbörjar en förändring.

Geografi och historik

Fältabacken ligger i sydöstra Helsingborg och begränsas av Fältarpsvägen i söder och Sockengatan i öster. I väster och norr är områdets gräns mer flytande och i detta bevarandeprogram avgränsas området i väster av Uppsalagatan medan det i norr avgränsas av Ystadgatan fram till Jönköpingsgatan och sedan av Sofiebergsvägen

fram till Sockengatan. Kvarteren mellan Uppsalagatan och Härnösandsgatan som ibland beskrivs som områdets västra gräns har tidigare behandlats i bevarandeprogrammet för Eneborg och Högaborg. Fältabacken är ett utpräglat bostadsområde som präglas av småhusbebyggelse och villor från första halvan av 1900-talet.

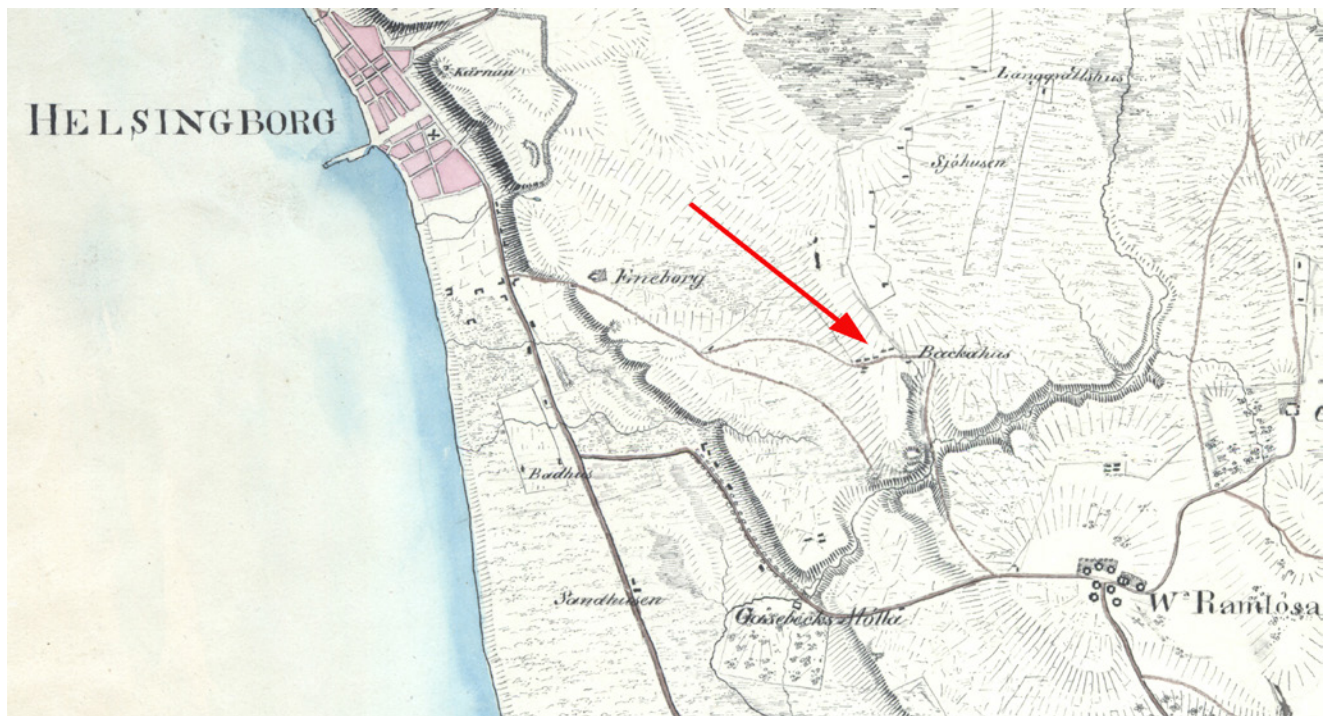
Stadsplan för delar av Fältabacken upprättad 1933

Köpinge bys fäladsmark från år 1779-87 visar Köpinge bys marker i grått och Västra Ramlösa bys utmark med torpen Fältbackshuset. Karta Lantmäteriet.

Karta över Husarlyckan Fältbacken efter skifte 1819. Karta Lantmäteriet. Karta Lantmäteriet.

Skånska rekognoseringskartan från 1812–20 visar soldattorpen Backahus eller Fältabackshuset och den gamla väg längs vilken de växte fram, som senare blev Söderköpingsgatan. Karta Lantmäteriet

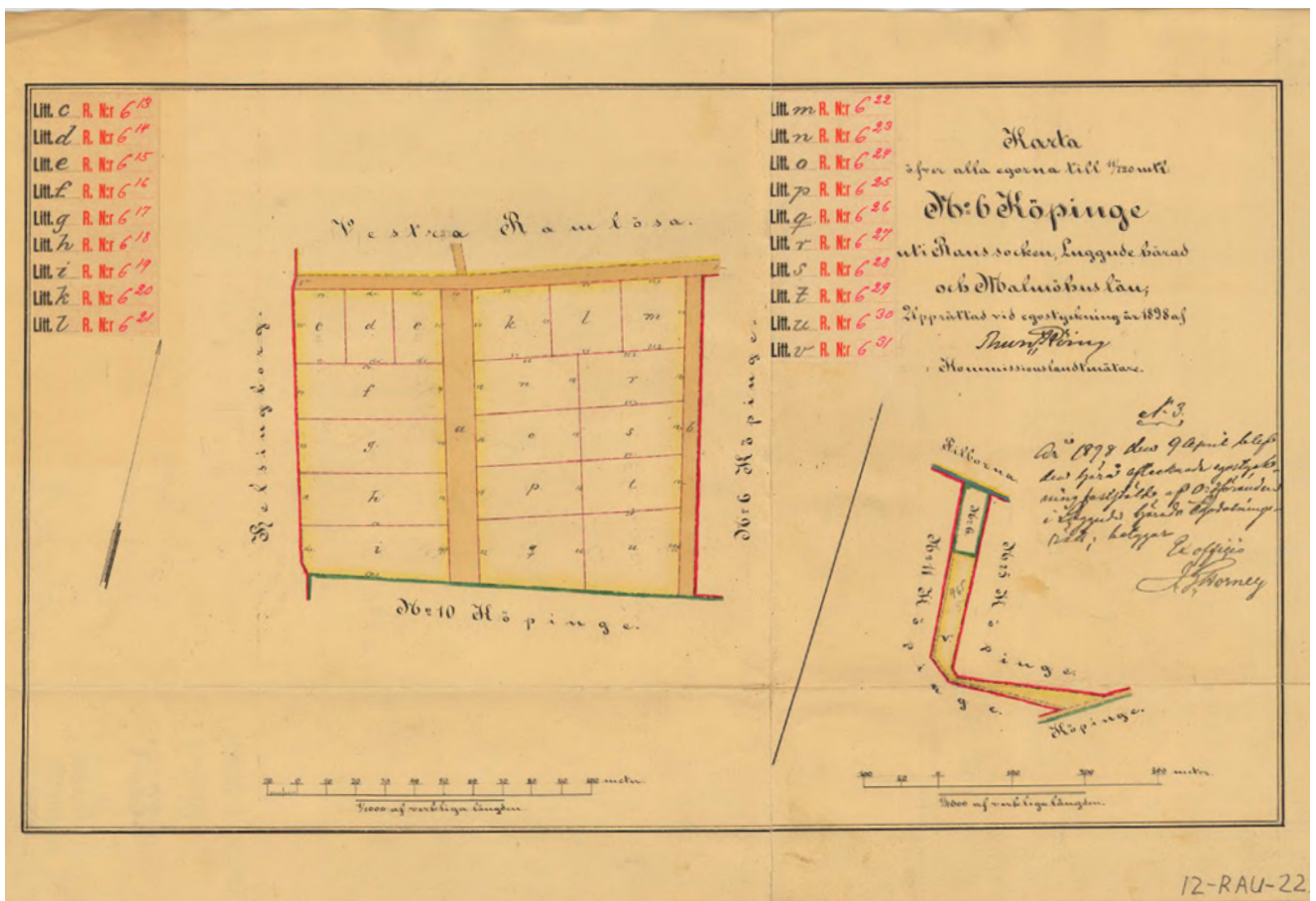
Den nordvästra delen i området som här kallas Fältabacken utgjorde förut ett utmarksområde som tillhörde Västra Ramlösa by medan den sydöstra delen var fäladsmark som tillhörde Köpinge by. Västra Ramlösa by låg i nuvarande stadsdelen Eskilsminne och tillhörde Helsingborgs landsförsamling. Köpinge tillhörde Raus socken och före skiftet låg själva byn sydost om Helsingborg, vid nuvarande Malmöleden direkt söder om Österleden. Byarna inkorporerades i Helsingborg stad år 1918–19.

Västra Ramlösa bys utmarksområde kallades *Husarlyckan* och omfattade löst området som avgränsas av Söderköpingsgatan, Uppsalagatan, Ystadgatan och Jönköpingsgatan – kvarteret Brita, Inga, Elsa, Valborg, Johanna, Birgitta och de södra delarna av Capella, Hunden och Vega. En liten del allra längst norrut i dagens kvarter Capella, Hunden och Vega hörde till Helsingborgs stads inägor och kom så småningom att ligga under landeriet Anneberg.

Mot väster gränsade Husarlyckan till Helsingborgs stads fäladsmark. Genom södra delen av utmarken gick en väg som senare svängde ner genom Jordbodalen söder om Fältarpsvägen på väg mot Ramlösa brunn. Längs den

gamla vägen, ungefär vid nuvarande Söderköpingsgatan, fanns ett antal soldattorp som kallades *Backahusen* eller *Fältabackshuset*. Torpen är synliga på fäladskartan från 1780-talet, på 1819 års karta över Husarlyckan liksom på Skånska rekognoseringskartan från år 1812–1820, där också den gamla vägen syns.

Benämningen torp har haft olika innebörd genom tiderna. Det har bland annat dels betecknat en skattlagd mindre jordbruksenhet som brukades av självägande bönder och dels en icke skattlagd enhet på enskild mark vars nyttjanderätt getts till brukare som utförde dagsverken åt markägaren. Soldattorp var ytterligare en benämning och en direkt följd av indelningsverket där varje rote ansvarade för att hålla soldater till armén. Torpet fungerade då som en fredstida försörjning för den indelta soldaten och förekom från 1600-talet fram till tidigt 1900-tal då indelningsverket slutligen avvecklades. Västra Ramlösas utmarks namn *Husarlyckan*, där efterledet *-lycka* betyder "fält" eller "inhägnad åker" och *Husartorpet* som också förekommer på de äldre kartorna, kan ha sin förklaring i att det funnits soldattorp på markerna.

Den första stora tomtstyckningen i Fältabacken skedde 1898 – blivande kvarteret Tekla och Agda. Karta Lantmäteriet .

Sofiebergsvägen och byggandet av egnahemsbostäder i Fältarp 1916. Foto Helsingborgs museer nr 1121_2001.

I kvarteret Selma (ovan t.v.) och Birgitta (ovan t.h.) finns troligtvis två av de äldsta kvarvarande byggnaderna i området Fältabacken. Mangårdsbyggnaden på Selma 1 uppfördes 1862 och gathuset i Birgitta 16 är troligen också från senare delen av 1800-talet, huset ska ha ingått i köpet av marken som skedde 1898.

Söder om torpen på Husarlyckan låg en gård som tillhörde Köpinge by, Köpinge nr 10. När rådmann Otto Christian Wählin köpte gården år 1866 lät denne bygga landeriet *Fältarp*. Fältarp fungerade som familjens sommarbostad fram till år 1871 då det övertogs av överhovjägsmästaren Johan Joachim Siöcrona. År 1873 då Siöcronas son Aron övertagit Fältarp lät han anlägga en väg därifrån till sitt andra landeri Eneborg. Denna väg är idag en del av Fältarpsvägen som utgör Fältabackens södra gräns. På Fältarps plats uppförde Helsingborgs arbetarekommun Folkets park år 1895 då landeriet sålts. Fältarp nämns ofta som förklaring till Fältabackens namn men det är troligen snarare så att landeriet fått sitt namn efter områdets äldre bebyggelse. Namnets efterled *-arp*, har samma betydelse som efterledet *-torp*, nämligen "nybygge" eller "utflyttad gård", men då förleden slutar på *-a* brukar det smälta samman med efterledet till ett *-arp*.

Under slutet av 1800-talet ökade befolkningen och bostadsbristen var stor i städerna. Genom tidigare skiftesreformer och avvecklingen av det svenska indelningsverket under perioden 1873–1901 möjliggjordes avstyckning och försäljning av tomter, vilket efterfrågades i de trånga städerna och bland de som sökte sig dit från landsbygden. De första större avstyckningarna skedde kring torpen vid Söderköpingsgatan, i och kring kvarteret Brita. År 1898 upprättades en styckningsplan för arton tomter i nuvarande kvarteret Tekla och Agda, på ägor som hörde till 11/720 mtl Köpinge nr. 6. Sju år senare var alla tomter sålda.

En bit öster om torpen på Husarlyckan låg under den här tiden gården 1/40 mtl Köpinge nr. 6 som ägdes av bonden

Per Persson. Gården hade varit i släktens ägo sedan 1700-talet och mangårdsbyggnaden uppfördes troligen kring 1800-talets mitt. På gårdens ägor upprättades områdets andra större styckningsplan år 1905 med tjugoåtta tomter i kvarteret Hildegard, Hilda, Fredrika och västra delen av Selma.

Tomtförsäljning skedde också i mindre skala i övriga delar av Husarlyckan. I nuvarande kvarteret Birgitta, på den del av Husarlyckan som hörde till Västra Ramlösa nr. 2, avstyckades tomten längst söderut och såldes till arbetaren Nils Wennborg år 1898. Fastigheten hade då redan tillträtts av ägaren och skulle kallas Marietorp nr. 2, vilket innebär att huset troligen redan var uppfört, det är oklart när. Den nuvarande byggnaden på Sofiebergsvägen 31 är möjligen ett av områdets äldsta hus.

Några år in på 1900-talet började tomter styckas och säljas även längre norrut på Husarlyckan. Den del av utmarken som sedan skiftet ägts av bonden Per Eskilsson från Västra Ramlösa, märkt med bokstaven E på 1819 års karta över Husarlyckan och motsvarande dagens kvarter Vega och Inga, styckades upp och började säljas år 1908. Kvarteren bebyggdes till största delen med egnahemsvillor och enkla småhus, byggda av familjer ur arbetarklassen som ville bort från de trångbodda kvarteren i södra Helsingborg. Per Eskilssons övriga ägor i Västra Ramlösa by blev senare stadsdelen *Eskilsminne* söder om Fältarpsvägen.

Den häradsekonomiska kartan från 1910–15 ger en bra bild över bebyggelsen i området under denna tid. Flest hus finns i kvarteret Brita, Agda, Tekla och Fredrika samt i

Häradsekonomska kartan från 1910-15, Helsingborg och Välluf. Fältabackens gräns är ungefärligt markerad med röd linje. Kartan är beskuren.

Karta över Helsingborgs stad från 1930 visar hur stor del av Fältabacken som var bebyggd vid denna tid.

Fältabackens inköpsförenings butik med personal, vid hörnet Hässleholmsgatan och Söderköpingsgatan. Butiken upphörde omkring 1949, byggnaden är idag kraftigt förändrad. Bild från Helsingborgs stadslexikon.

Vega och Inga. Förutom detta syns gården Köpingen nr. 6 i kvarteret Selma och enstaka byggnader i kvarteret Hilda, Johanna, Birgitta och Hundén.

De flesta kvarter tomtindelades under 1920- och 1930-talet. År 1930 syntes området Fältabacken och alla dess kvarter på Helsingborgskartan för första gången. År 1933 kom den första stadsplanen som omfattar stor del av området. Vissa obebyggda kvarter planlades medan nya planbestämmelser lades på de redan bebyggda tomterna.

Under 1920- och 1930-talet byggs sammanlagt fler villor i Fältabacken än under resterande 1900-talet. Främst rörde det sig om egnahemsbebyggelse, finansierad med stöd i statliga egnahemslån, men med stor frihet i bebyggelsens utformning trots att typritningar för småhus gjordes tillgängliga från statligt håll redan under 1910-talet. Perioden innebar en ökad boendestandard och minskande social skiktning i bostadsområden då fler än tjänstemän hade råd att bygga och bo i villa. För att få en bättre ekonomi uppfördes många villor med uthyrningsbart rum på ovanvåningen eller med en ytterligare lägenhet för uthyrning. De nya funktionalistiska stadsplaneringsidéerna under 1930-talet där luftighet och naturmark förespråkades tillämpades

inte särskilt i Fältabacken på grund av tomternas relativt små ytor och behoven av odling för husbehov på tomterna.

Idag är Fältabacken ett renodlat bostadsområde med främst villor från olika tidsperioder, samt ett mindre antal flerbostadshus. Området har dock tidigare rymt ett fåtal mindre butiker och livsmedelstillverkning. I kvarteret Elsa på Sofiebergsvägen 24 byggde Kooperativa föreningen Svea ett butikshus i klassicerande stil år 1923. Svea var en lokal konsumtionsförening med varuhus, bageri, charkuteributik och ett trettiotal försäljningsställen i och kring Helsingborg. Föreningen grundades år 1900 och blev redan efter några år en del av Kooperativa förbundet, KF.

Kring sekelskiftet år 1900 bildades även andra mindre konsumtionsföreningar. Fältabackens inköpsförening var en av dessa och öppnade år 1923 en butik i en äldre byggnad på hörnet Söderköpingsgatan och Hässleholmsgatan. I lokalerna ska det ha funnits mjölkbutik, speceributik, charkuteri och manufakturbutik. Inköpsföreningen var verksam fram till år 1949 då rörelsen avvecklades. Butiken uppskattades bland kunderna för sin goda betjäning och var en populär träffpunkt bland de boende i Fältabacken. Den öppna platsen framför butiken kallades "trekanten"

Flygfoto från 1965. Fältabacken markerat med rött. Området är nästan fullt utbyggt, men viss obebyggd mark finns i öster i kvarteren Ida, Klara och Selma.

och användes som festplats bland de boende. Under 1980-talet kom den gamla butiken att inrymma Hoffmans konfektyr, som bland annat tillverkade gräddbullar.

Under 1940-talet avstannade nybyggnationen av villor i Fältabacken för att åter få fart under efterkrigstiden. Under 1950-talet byggdes en del villor på obebyggda tomter och i vissa kvarter, framförallt i öster längs Socken-gatan tomtindelades nu kvarter en andra gång och flertalet villor uppfördes. Under perioden uppfördes också de enda större flerbostadshusen i området när Svenska riksbyggen AB byggde tidstypiska lamellhus i tre våningar i kvarteret Hunden, Capella och Magdalena.

Efterkrigstidens bostadsbrist tillsammans med en ambition att förbättra boendestandarden är några av de bakomliggande faktorer som gör att byggandet åter kommer igång under 1950-talet. Under de följande åren och in på 1980-talet tillkommer runt tjugo villor per decennium i området. En nedgång sker dock under 1960-talet då

antalet sjunker till fjorton byggnader. Från 1960-talet och framåt tillkom ny bebyggelse i Fältabacken främst genom ytterligare avstyckning av större tomter eller genom nybyggnad efter rivning av äldre byggnader. Detta framgår av 1965 års flygfoto. Huvuddelen av tomterna i Fältabacken var vid denna tid bebyggda, med undantag av kvarteren Selma, Ida och Klara i områdets sydöstra del. Kvarteret Selma med den gamla gården Köpinge nr. 6 blev helt utbyggt under 1970-talet efter att den sista marken styckats av. I kvarteret Ida kom tomter att styckas i mindre enheter och bebyggas under 1980- och 1990-talet.

Under 1990-, 2000- och 2010-talet byggdes sammanlagt endast runt 10 villor. Främst beror detta på att området är fullt utbyggt sedan de flesta större tomter redan styckats för att få plats med ytterligare villor. Även om nybyggnationen avtagit med åren så har de senare decenniernas arkitekturstilar och uttryck gjort avtryck i den äldre bebyggelsen genom tilläggsisoleringar, tillbyggnader och byte av fönster och fasadmateriäl.

Arkitektur och stadsplanering

Utbyggnaden av Fältabacken följde till en början inte någon direkt plan. Områdets kvarter formades efter de gamla ägostrukturerna och de få vägar som fanns. En del ytor lämnades obebyggda och kvarter fick en asymmetrisk form, vilket kanske hade rationaliserats bort om området planerats som en helhet under en avgränsad tidsperiod. Utmarksbebyggelsen med torpen på Husarlyckan utgjorde den äldsta bebyggelsen och under första halvan av 1800-talet skiftades marken som lades under en del av de gårdar som tillkom i området. Den nuvarande bebyggelsens etablering skedde på avstyckningar från dessa gårdar, där närheten till staden troligtvis spelade en avgörande roll. Tomtavstyckningar och uppförande av småhus utfördes succesivt från och med 1898 och fram till omkring 1950-talet. De flesta avstyckningar och kvartersbildningar utfördes på 1920-talet.

Den tidigaste bebyggelsen längs Söderköpingsgatan där tomtstyckningar började genomföras åren före sekelskiftet 1900, präglas av en närhet till gatan där husen ligger med långsidan mot gatan och i gatuliv. Ett par av byggnaderna här har haft sina entréer rakt ut på trottoaren vilket gett en närmast stadsmässig karaktär. Entréer och trappor har dock senare flyttats till gaveln eller gårdssidan. Detta kan ses i både kvarteret Brita, Tekla och Agda liksom i Fredrika.

En annan typ av tidig bebyggelse är gårdsbebyggelsen. Den enda kända gården inom området är Köpinge nr. 6 på nuvarande Kalmargatan 50, från vilken tomterna i kvarteren Selma, Hildegard, Hilda och Fredrika har styckats av. En tredje typ av tidig bebyggelse är de utspridda enstaka tomterna som styckats av och sålts kring sekelskiftet år 1900, exempelvis i södra delen av kvarteret Birgitta.

Kvarter Vega, Norrköpingsgatan 12, 1924. Ett egnahem på Norrköpingsgatan. Frans Manecke uppförde huset 1900–1905, tidigare adress var Gamla Fältarpsbacken, Huset är numera rivet. Foto Helsingborgs museer nr 91_352.

Äldre byggnad i kvarteret Hunden, Jönköpingsgatan, okänt årtal. Huset låg delvis på nuvarande Örnsköldsviksgatan och revs troligen redan omkring 1920-talet. Foto: Helsingborgs museer nu 81_63_25a.

Nära hälften av den kvarvarande bebyggelsen i Fälta-backen uppfördes kring sekelskiftet 1900, på 1910- och framförallt på 1920-talet. Ett stort antal av dessa byggnader är odaterade eftersom de saknar bygglovshandlingar, men utifrån tomtavstyckningar, stadsplaner, kartor och hustyp kan man sluta sig till att de är uppförda kring denna tid. En stor del av de villor som uppfördes från och med 1960-talet ersatte hus från denna tid.

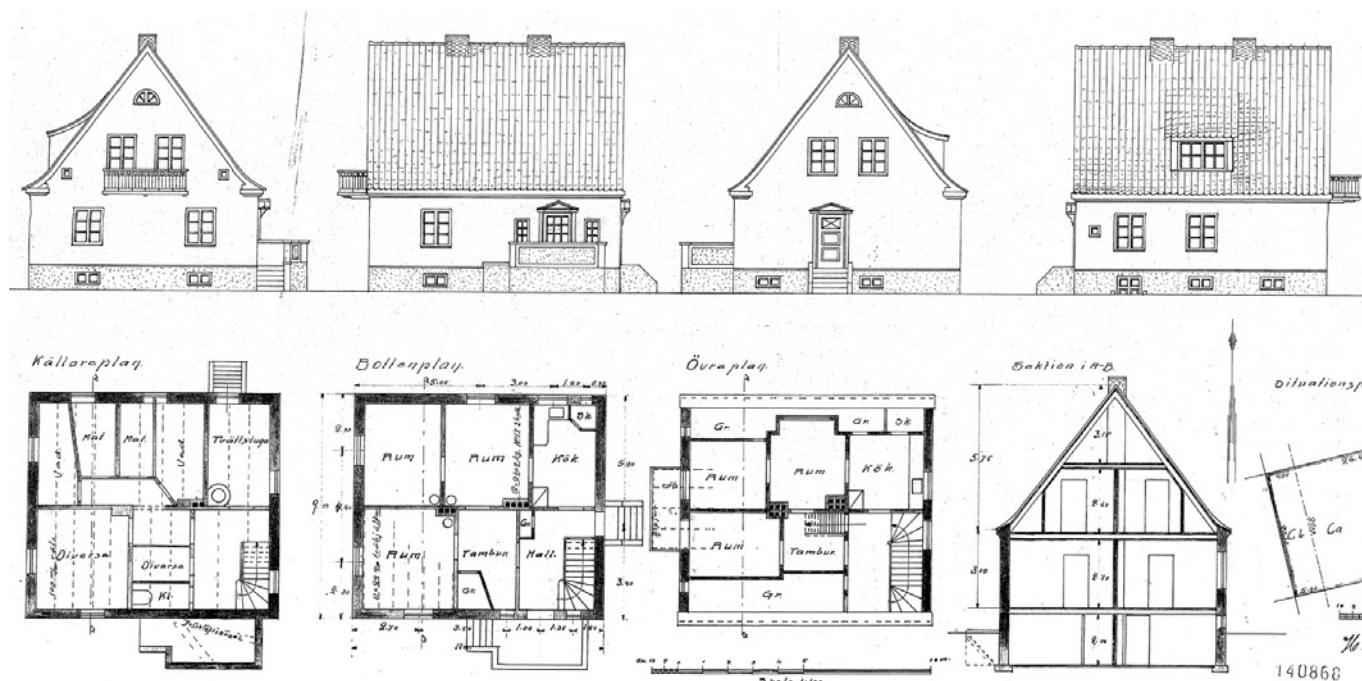
Under den tidigaste byggnadsperioden uppfördes både gathus och enkla småhus. Gathuset eller hus med gathuskaraktär är idag putsade, har symmetriska fasader, ofta med en centralt placerad fronton och lite flackare sadeltak med nätt takfot. Ett hus som hör till denna kategori är Hildegard 6 som dock ligger långt indraget på tomten och några byggnader längs Hässleholmsgatan där ett par hus är uppförda med fasader av cementtegel, ett material som är kännetecknande för tidigt 1900-tal.

En del av småhusen uppfördes som egnahem, vilket betydde att mindre bemedlade kunde låna förmånligt för uppförandet och hålla nere kostnaderna genom att hjälpa till vid bygget. En del hus var väldigt små med endast ett

eller två rum och kök medan andra var lite större. Liksom i övriga samtida villaområden i Helsingborg uppfördes många hus med uthyrningsbar vindsvåning under 1920- och 1930-talet, för att öka hushållets inkomster. Många av de större husen var därför planerade med två kök, ett på vardera våningsplanet. Dessa hade förutom huvudingång även en sido- eller bakre entré. Ett par exempel finns även på fyrfamiljshus med två lägenheter per våningsplan.

Av de 1920-talshus som bevarats var många uppförda i tegel med putsade fasader, branta sadeltak med tegelpannor i murliv och spröjsade tvåluftsfönster. Huvudentréerna var särskilt påkostade och ofta markerade med utkragad omfattning i form av pilastrar med ett litet skärmtak. De gjutna trapporna var ofta höga och hade antingen putsad mur eller smidesräcke. Annan dekor som ofta förekom på ena gaveln var ett tre- eller femsidigt burspråk med balkong ovanpå eller en vanlig balkong med smidesräcke. En del hade en eller ett par nätta takkupor. Hörnkedjor och rusticerade partier förekom på de mer påkostade husen.

På 1920-talet tillkom ett stort antal hus i Fälta-backen med fasader av träpanel och många av dem var kataloghus.

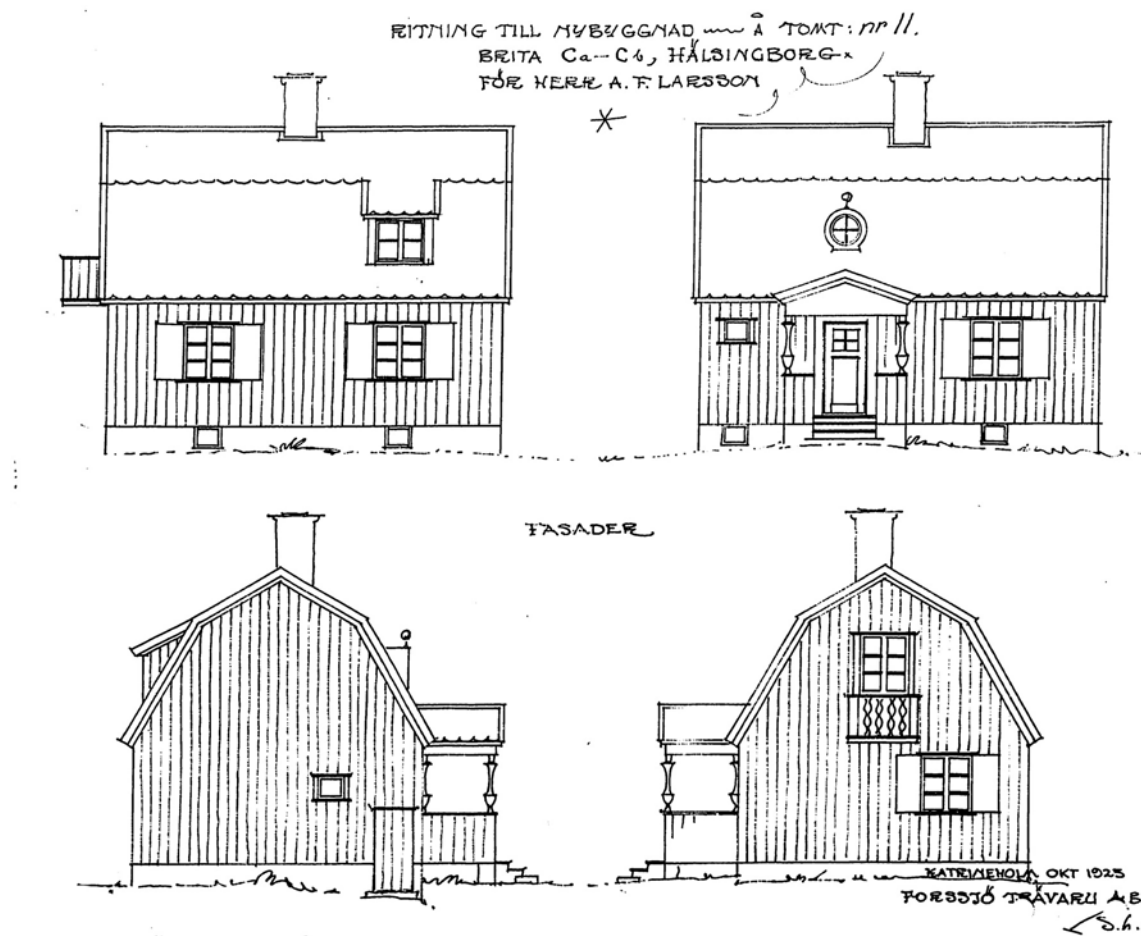

Längst upp och ovan t.v. "Ritning till bostadshus å området Johanna, (Ca) V Ramlösa i Hälsingborg" Johanna 23, signerad av Martin Pettersson 1924. Ovan t.h. Hilda 5 utgör ett av de mer stadsmässiga husen som uppfördes kring 1910-talet, det här var särskilt påkostat med cementtegel och är dessutom välbevarat.

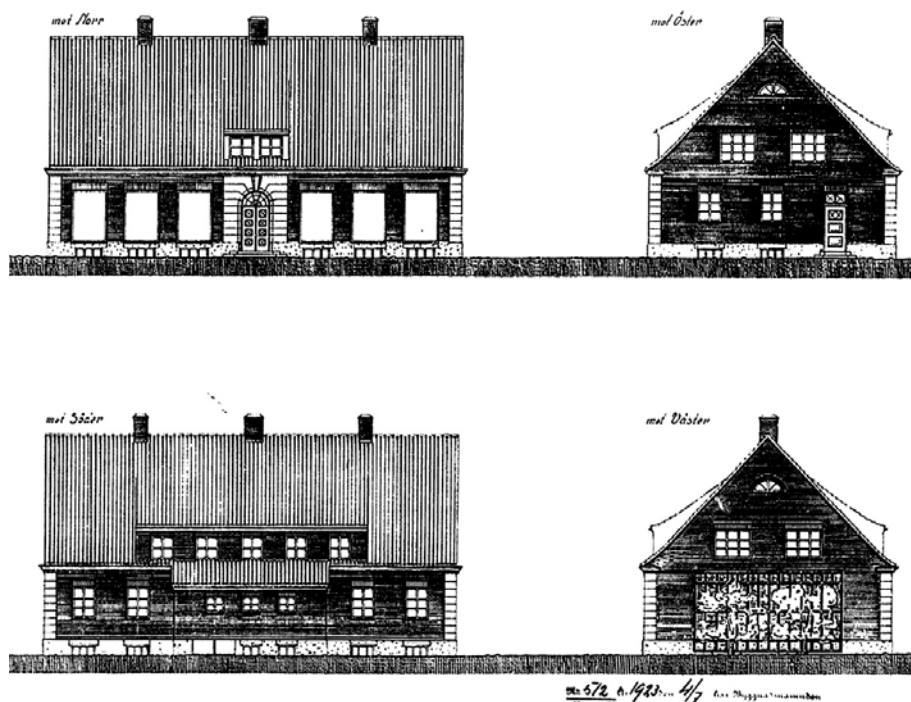
I slutet av 1910-talet kom de första katalogerna med monteringsfärdiga småhus för försäljning till allmänheten. Först ut var Forssjö Trävaru AB utanför Katrineholm och Träkol AB i Vansbro som tillverkade bostadshus enligt ett patenterat system, "System IBO", som konstruerats av ingenjörfirman AB Industriebostäder i Stockholm. Brita 11 och Brita 21 som ligger bredvid varandra var just från Forssjö Trävaru AB och av typen "Nybo". Ett liknande hus, dock av okänd tillverkare/arkitekt är Vendela 7 som är välbevarat. Olivia 14 var även det från Forssjö Trävaru AB,

men av typen "Möllebo". Olivia 9 var ursprungligen ett ovanligt litet hus med bara ett rum och kök på bottenplan, troligen både ritat och uppfört av samme person.

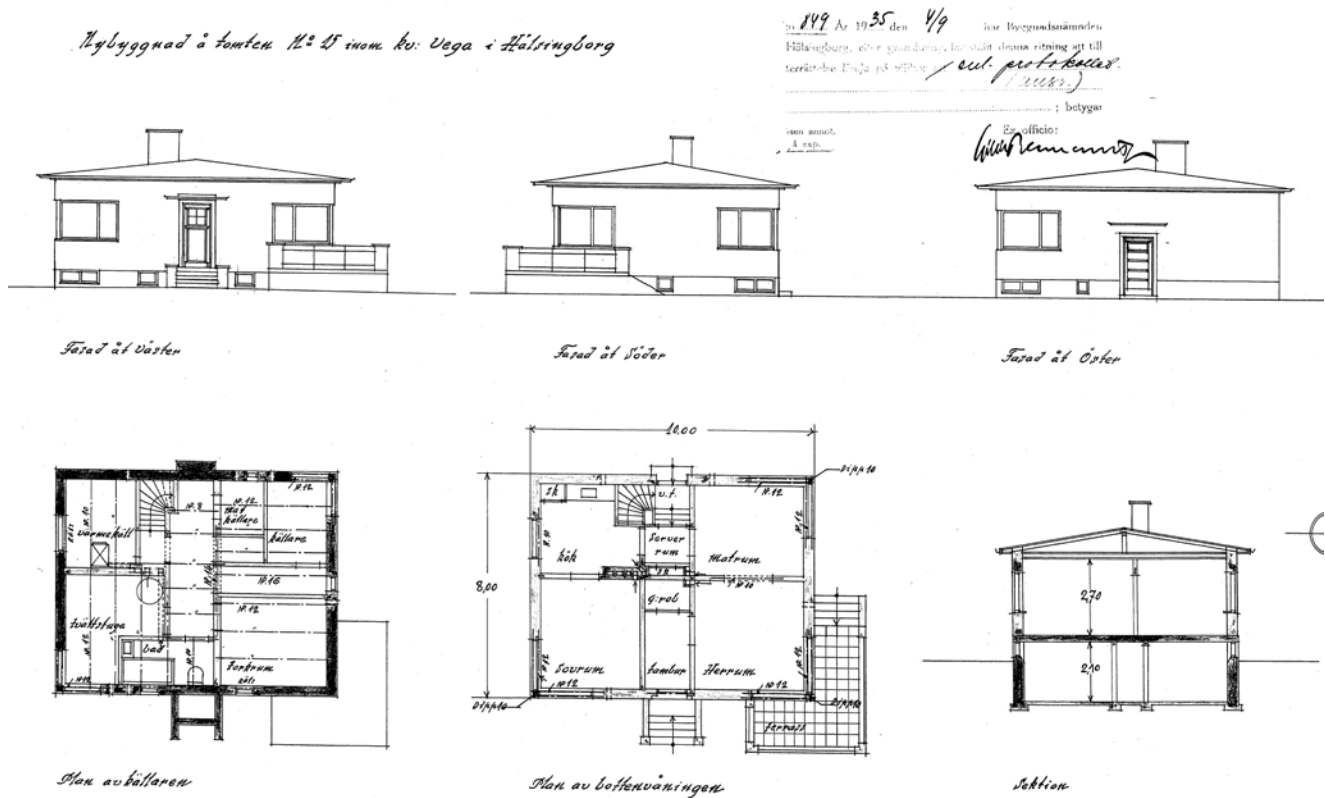
På 1920-talet blev även tegelfasader med det mörka helsingborgsteglet vanliga. Flera villor, även under det därpå följande årtiondet, uppfördes med detta tegel och många murades med konstfulla lister och markanta takfotsgesimser. Särskilt framträdande var Kooperativa föreningen Svea, ritat av Nils J. Lundgren 1923, med

Längst upp "Ritning till nybyggnad å tomt nr 11, Brita Ca Cb, Hälsingborg, för herr A. F. Larsson", Forssjö Trävaru AB.
Ovan t.h. Brita 21 som är ett likadant hus från Forssjö Trävaru AB och t.h. Vendela 7, av okänd tillverkare/arkitekt.

Längst upp och ovan t.v. Kooperativa föreningen Svea ritades av Nils J. Lundgren 1923 och uppfördes med fasader av mörkt tegel och stendekor. Ovan t.h. Vendela 10 är ett av de mindre 1920-talshusen, ritat av Sven Lundgren 1928

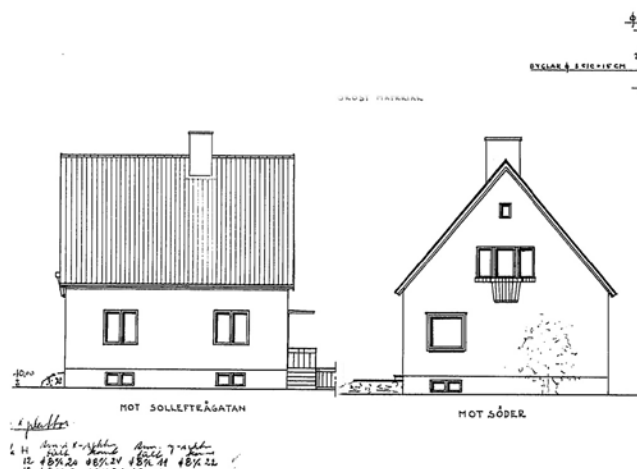
Längst upp och ovan t.v. Vega 15, ritad av Edvin Tidblad 1935. Ovan t.h. Valborg 1, ritad av J. M. M:son Bomér 1935.

påkostad hörnrusticering och sockel av huggen granit. Andra verksamma kända arkitekter och byggmästare som signerat en del ritningar till villor under perioden var Harald Andersson, Martin Pettersson, Edvin Tidblad och Mauritz Persson.

Under 1930-talet var byggnadsaktiviteten fortsatt ganska hög varmed ett trettio-tal hus uppfördes. Den avtog dock i och med andra världskriget och under det därpå följande decenniet uppfördes endast tre hus. Särskilt i de nordöstra

kvarteren som anlades sist, Amalia och Tyra, men även i Olivia, Vendela och Brita uppfördes villor på 1930-talet. De flesta hus som uppfördes under denna period var enbostadshus och uppfördes i kvardröjande 1920-talsstil med klassicistiska drag. Få särpräglade funktionalistiska hus uppfördes under den här perioden i Fältbacken och ännu färre är bevarade i ursprungligt utförande. Bland arkitekterna som står ut under perioden märks J. M. M:son Bomér som ritat många villor. Denne signerade både traditionellt utformade villor med hög takresning och

NYBYGGNAD Å TOMT NR. 4 INOM KV. TYRA I HÄLSINGBORG.

Tyra 4, Sollefteågatan 8, ritad av J. M. M:son Bomér 1947. Ritning hos stadsbyggnadskontoret, ritningen är beskuren.

Flerbostadshus i kvarteret Capella och Hunden på Ystadgatan uppfördes 1953 av Svenska Riksbyggen AB.

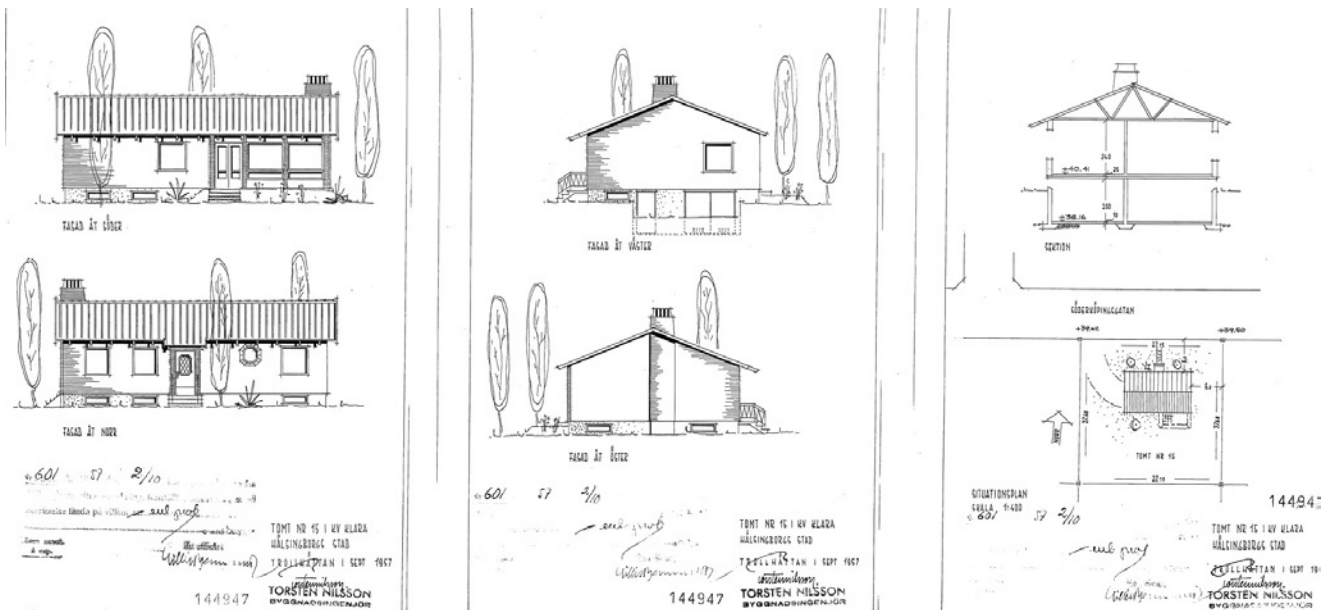
tegelfasad och också rena funkisvillor med flackt tak och putsfasad. Bland de förra finns ett fint exempel i Valborg 1 medan de funkisinspirerade inte är lika välbevarade, flera har blivit ombyggda så som i Brita 1, 2 och 3.

Tyra 11, ett tvåvåningshus i rött tegel med flackt tak, har liksom Ida 7, även det i rött tegel men med valmat tak, klarat sig bra. En annan arkitekt som var verksam vid denna tid var Edvin Tidblad vars hus på Vega 15 ger ett funktionalistiskt intryck med fönster i hörn och platta tak med nätt takfot. Många villor i denna enkla stil med en våning har dock ofta blivit påbyggda med en våning och takformen har förändrats.

Under 1940-talet avstannade byggandet i Fältabacken och endast ett fåtal villor byggs under årtiondet. Byggnaderna har ofta kvardröjande funktionalistiska drag, men formen

mjukas upp genom exempelvis sadeltak och traditionella material och detaljer som exempelvis fönsterluckor. Tyra 4 på Sollefteågatan 8 är ett exempel på en tidstypisk villa där stildrag från både 1930-talets stramare funktionalism och 1950-talets mjukare folkhemsfunkis är märkbara.

Under 1950-talet rådde bostadsbrist i landet och i Fältabacken uppfördes de enda två större flerbostadshusen längs Ystadgatan i kvarteret Capella och Hunden, samt ett tredje av samma typ i kvarteret Magdalena åt nordost. Flerbostadshusen uppfördes av Svenska Riksbyggen AB liksom stor del av flerbostadshusen längs Jönköpingsgatan norrut i Husensjö. Byggnaderna har en tidstypiskt omsorgsfull utformning med anpassning till terrängen med byggnadskroppar i olika höjd och med förskjutna gavlar samt snedställda balkonger med dekorativa järnräcken. Entrépartierna har tidsenlig utformning genom

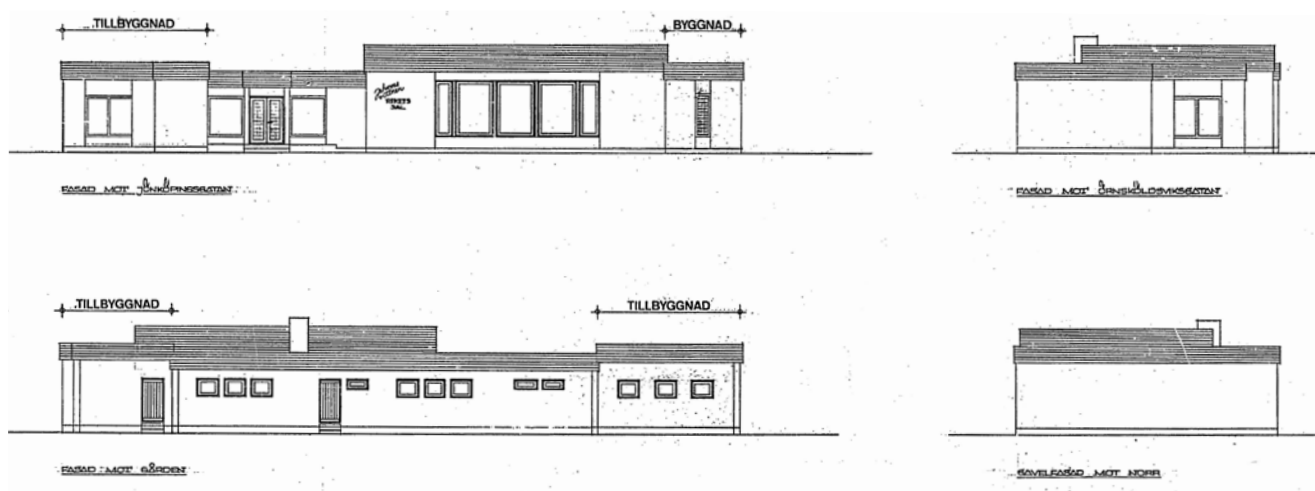
Överst: Klara 15, ritning av bygnadsingenjör Torsten Nilsson 1957. Ovan t.v. Klara 15, Söderköpingsgatan 32. Ovan t.h. Tyra 2, Sollefteågatan 4, arkitekt Johnny Ekström 1955.

spetsiga naturstensomfattningar med kopparbleck och trekantiga fönster.

Villabygget tog återigen fart under 1950-talet och det uppfördes över tjugo villor i Fältbacken.

Främst byggdes villor i en till en och en halv våning. Tegelfasader i rött eller gult tegel var vanligast. Ofta var byggnadskropparna förskjutna i sid- eller höjdlid, ibland med indragen uteplats under utdraget tak eller med asymmetriskt takfall. Ofta var sadeltaken flacka men även brantare förekom, som i kvarteret Tyra på Sollefteågatan 4. Taken belades vanligen med enkupigt rött eller hård-

bränt mörkt tegel. Detaljer som utkragande omfattningar kring fönster och dörrar var vanligt, som på både Klara 15 och Tyra 2. Klara 15 har även ett litet mångkantigt fönster, vilket blev vanligare, liksom stora perspektivfönster i vardagsrum. Entrépartierna hade ofta omsorgsfullt utformade dörrar av trä med glasparti och dekorativa järnräcken. Även de små förträdgårdarna utformades med omsorg, med gångar av kalksten eller skiffer samt vintergröna buskar. Uppförandet av monteringsfärdiga hus ökade. Bland företagen märks Fogelfors bruk, Myresjöhus och Anebyhus, AB Aneby Industrier. Ett fåtal arkitektritade villor uppförs under perioden och Johnny Ekström märks särskilt bland dessa.

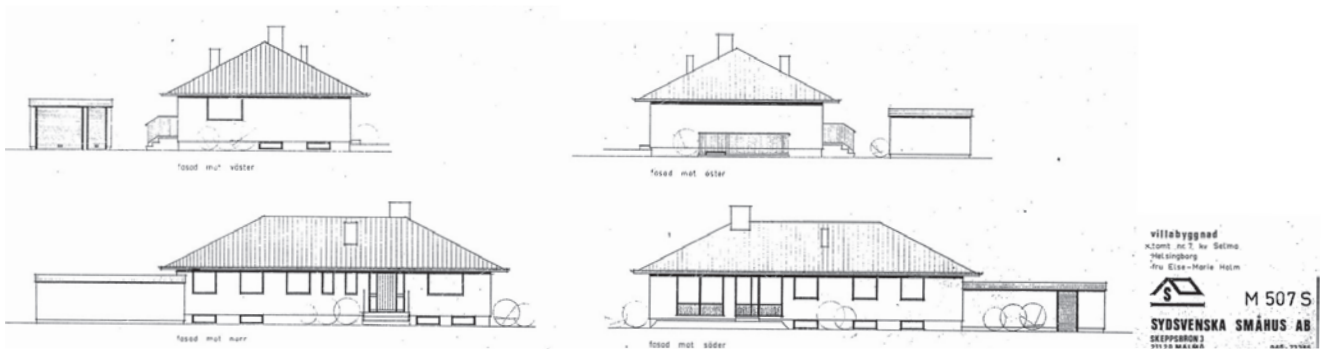
Längst upp och ovan t.v.: Ritning på Hundens 13 med tillbyggnader i norr och söder. Den ursprungliga byggnaden ritades av Lennart Thunberg 1963. Ovan t.h.: Klara 12, ritat av Walter Pettersson 1965.

På 1960-talet märktes en viss nedgång i villabyggandet. De flesta kvarter blev fullt utbyggda under denna period och några villor ersatte äldre bebyggelse. Villorna uppfördes huvudsakligen i ett plan med flacka sadeltak och var likt 1950-talets villor uppförda i huvudsakligen rött och gult tegel, ett är dock i vitt kalksandstegel och ett i lättbetong. Fönstren var i huvudsak enlufts-fönster, många fönster har dock bytts mot nya och ytterdörrar i träfaner var fortfarande vanliga. Det är också under denna tid då garagen byggs samtidigt som husen och ofta i samma stil fast med sargtak. Det märks bland annat genom att huvudentrén och garageuppfarten ofta samplanerades.

1960 uppfördes även en samlingslokal med röd tegelfasad och plant tak med sarg av fjällpanel. De två mindre byggnadsdelarna vid gavlarna i norr och söder tillkom 1974. En tidstypisk detalj är kopparplåten ovanför fönster- och

dörrpartier på gatufasaden och i fönsterbleck. Likt villornas förträdgårdar finns framför byggnaden en plantering med bland annat formklippta buskar.

Under 1970-talet byggdes strax över tjugo villor på Fältabacken, lika många som under 1950-talet. Främst var det avstyckningar från större äldre tomter som bebyggdes, många med monteringsfärdiga hus från bland annat Sydsvenska småhus och LB-hus. Framförallt två typer av villor syns i området – dels låga enplansvillor med stort och flackt valmat sadeltak och dels villor i ett och ett halvt plan med långt nerdraget sadeltak med 45 graders lutning. Fasaderna var vanligen av mexitegel (kalksandsten) i vitt, eller av fasadtegel i gult eller mörkbrunt. Ofta fanns även inslag av träpanel, ibland på gavlar eller kring fönsterpartier. Taket täcktes vanligen med svarta betongpannor.

Längst upp och ovan t.v.: Ritning till villabyggnad åt fru Else-Marie Holm, Askersundsgatan 9, Selma 7, Sydsvenska småhus, byggår 1971.
Ovan t.h.: Klara 29, Sockengatan 112, Bertil & Lennart Ekholm, Arkitekt- och ingenjörbyrå, Klippan, byggt 1972.

Fönstren blev mindre under 1970-talet på grund av oljekrisen och energibesparingsivern. Ofta målades de bruna. Många villor inspirerades av traditionellt byggnadssätt och hade småspröjs och fasta fönsterluckor. Hos de högre villorna blev det vanligt med indragen balkong på gaveln, så kallad *joddlarbalkong* på grund av likheten med alpre-gionens bebyggelse. Entrépartiet fanns ofta på långsidan oavsett hur byggnaderna placerades på tomten. Dörren hade ofta en yta av mörkbetsat eller oljat trä, ibland enkel och ibland med dekorativt profilfräst mönster. Sidoljus bredvid dörren hade ofta någon form av dekorativt glas eller utformning. Vanligen fanns ett fristående garage indraget på tomten vid sidan om byggnaden.

Under 1980-talet uppfördes något färre hus än under 1970-talet, men antalet låg fortfarande runt tjugo. Främst uppfördes nya bostadshus efter avstyckning från äldre tomter, vilket gjorde att tomterna blev små. Vissa villor uppfördes även efter rivning av äldre byggnader. Det var

först 1990 som byggandet avstannade och sedan dess har endast runt tio villor byggts i området. Främst beror detta på att de flesta större tomter styckats av och att utrymme saknas för nya byggnader.

1980-talsvillorna skiljer sig mer åt i stil än under tidigare årtionden men trots detta går vissa karaktärsdrag att utläsa. Vissa drag från 1970-talet fanns kvar men lättades upp med tiden. Fortfarande uppfördes många monteringsfärdiga villor. Villor i ett och ett halvt plan dominerade men vissa enplansvillor finns också. Inspirationen från bungalows och amerikansk arkitektur syns i valmade och delvis valmade tak, utdragen takfot och kalksandstegel i nya färger, som exempelvis aprikos och rosa. Inspiration hämtades också från det traditionella svenska byggandet, vilket ledde till att allt fler villor uppfördes med träpanel och vita detaljer som knutar, förstukvistar och spröjsade fönster. Det vanligaste takmaterialet var fortfarande betongpannor, ofta svarta.

Kulturhistoriskt klassificerad bebyggelse i Fältabacken

KVARTERET AGDA

Kvarteret Agda är tillsammans med kvarteren Tekla och Brita ett av de första kvarteren som bebyggdes i Fältabacken. Marken tillhörde tidigare Köpinge by nr 6 och styckningsplanen från år 1898 visar att kvarteret innehöll elva tomter likt de befintliga – tre kvadratiske längs Söderköpingsgatan och åtta rektangulära söderut längs Norrköpingsgatan och Linköpingsgatan. Redan år 1915 var många tomter bebyggda. Idag består kvarteret av blandad bostadshusbebyggelse där två av de äldsta byggnaderna längs Söderköpingsgatan har en stadsmässig karaktär med placering längs gatan medan övriga kvarteret domineras av villabebyggelse med uttryck från 1950-tal till 2000-tal. Två bostadshus har tillkommit sedan 1980-talet efter rivning av äldre byggnader. Tre byggnader är kraftigt förändrade äldre byggnader med okänt nybyggnadsår. Dessa har kontinuerligt byggts om och förändrats under 1900-talet. Längst söderut i kvarteret mot Linköpingsgatan ligger ett envånings bostadshus som ursprungligen byggdes som en liten trädgårdsstuga 1958, med fasader av eternit. Detta hus byggdes till efter några år och panelades under 1970-talet. Trots att den låga panelade villan har förändrats bidrar den till kvarterets karaktär. Även på Norrköpingsgatan 31 finns ett kraftigt förändrat äldre bostadshus, dess volym och form berättar om den tidiga bebyggelsen.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §:

Agda 1 "Mariero", Söderköpingsgatan 10

Byggår: Trol. kring 1898

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Större bostadshus i 1 ½ våning placerad med långsidan i liv med Söderköpingsgatan. Byggnaden har en utkragad sockel och ljusa putsade fasader. Mitt på gatufasaden finns en stor fronton med inmurade plattor med årtalet "1898" och texten "Mariero" på gavelröset. Sadeltaket är dels belagt med röd fasetteternit och dels med röd fasettplåt. Takkupan åt söder tillkom år 1942, liksom den röda fasetteterniten på taket. Entrén fanns ursprungligen mitt på gatufasaden men denna flyttades under renovering på 1960-talet och ersattes med fönster. Under 1960-talet putsades även fasaderna med ädelputs och trappfönstret mot gården förminskades. Byggnaden har sekundära rödmålade korspostfönster,

Agda 1, "Mariero", Söderköpingsgatan 10

tvåluftsfönster och treluftsfönster. Ursprungligen fanns även två mindre liggande fönster närmast takfoten på varje långsida. Ett mindre uthus med putsad fasad, pulpettak, äldre spröjsade träfönster och dubbeldörr med glasparti finns på tomten som omges av ett rödmålat trästaket av varierande höjd.

Kulturhistorisk värdering: Stadsmässigt bostadshus som är en av de äldsta bevarade byggnaderna i området och troligen en av de första som byggdes efter tomtstyckningen år 1898. Väsentliga delar av det kulturhistoriska värdet ligger i byggnadens ålder och i placeringen vid gatan och volymen som bidrar till stadsbilden och förståelsen av områdets tidiga utveckling. Trots förändringar har byggnaden kvar stor del av sin ursprungliga karaktär där även uthuset har en stor betydelse.

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Agda 8, Norrköpingsgatan 33

Byggår: 1958

Arkitekt: Johnny Ekström

Byggmästare: Olle Persson

Byggherre: Mejeriarbetare Allan Nilsson

Enbostadshus i 1 ½ plan och källare, med klinkerbelagd sockel, fasader av gult tegel och sadeltak med glaserat enkupigt rött tegel. Gaveln mot gatan har en indragen altan med en murpelare. Ett mindre vinklat burspråk finns mot söder. Byggnaden ligger med gaveln mot gatan och har en altan med en murpelare. Ett sammanbyggt källargarage finns söder om byggnaden, med altan ovanpå. Garagenedfarten är stenlagd med sidor av murad kalksten.

Kulturhistorisk värdering: Relativt välbevarat bostadshus från 1950-talet, med visst miljömässigt värde i kvarteret. Karaktäristiska detaljer är den klinkersklädda sockeln, de gula tegelfasaderna, det vinklade burspråket, den indragna altanen och källargaraget med kalkstensmurar längs nedfarten.

Agda 10, Norrköpingsgatan 29

Byggår: 1958

Arkitekt: Aktiebolaget Fogelfors bruk

Byggmästare: B. J. Fogelberg

Byggherre: Sven Nilsson

Enbostadshus i 1 våning och källare, med fasader av gult räfflat tegel och sadeltak med sekundära svarta takpannor. På långsidan finns ett burspråk med stort perspektivfönster och utkragad omfattning, delvis murat i rullskift. Även entrén som ligger indragen har utkragad omfattning. Utskjutande tak över entré och altan. Träfönster och altandörr är troligen ursprungliga. År 2008 byttes de ursprungliga röda tegelpannorna till svarta i okänt material. Ett mindre garage murat i gult tegel byggdes på tomten fyra år före bostadshuset enligt bygglovshandlingarna. Garaget som ritats av Inge Starby har pulpettak belagt med svart pannplåt.

Kulturhistorisk värdering: Enkelt och tidstypiskt bostadshus som uppförts som kataloghus på 1950-talet. Typiska karaktärsdrag är fasaderna av gult räfflat tegel, det utskjutande burspråket med utkragad omfattning och stort fönster samt det utskjutande taksprånget med synliga taktassar. Det skulle vara positivt för byggnadens karaktär om man återgick till röda takpannor igen. Det lilla tidstypiska garaget bidrar till helheten.

Agda 8, Norrköpingsgatan 33

Agda 10, Norrköpingsgatan 29

Agda 11, Söderköpingsgatan 8

Agda 11, Söderköpingsgatan 8

Agda 11, Söderköpingsgatan 8

Byggår: –

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Äldre gatuhus i 1 ½ våning med blåmålade tegelfasader och sadeltak belagt med flackt trekupigt tegel som ersatt fasettlagd eternit. Två takfönster finns i norra takfallet. Ursprungligen fanns en liten veranda i en våning mot gatan på norra fasaden, men denna togs bort vid okänd tidpunkt och en tillbyggnad i rött tegel med ovanpåliggande balkong tillkom vid västra gaveln. År 1999 byggdes denna på med en våning och då tillkom även en takkupa mot söder. Gaveltillbyggnaden har vitmålade dekorativt spröjsade träfönster och en pardörr av trä med glaspartier. Huvudbyggnaden har sekundära vitmålade träfönster med korspost jämnt fördelade längs huvudfasaden. Dörren är sekundär. Byggnaden är placerad i tomtgräns längs gatan och trädgården avgränsas med ett vitmålat trästaket. På tomten finns även ett litet äldre uthus med pulpettak och putsad fasad.

Kulturhistorisk värdering: Mindre bostadshus som troligen är en av de äldsta bevarade byggnaderna i området och troligen ett av de första som byggdes efter tomtstyckningen år 1898. Väsentliga delar av det kulturhistoriska värdet ligger i byggnadens ålder och i placeringen vid gatan och volymen som bidrar till stadsbilden och förståelsen av områdets tidiga utveckling.

KVARTERET AMALIA

Kvarteret Amalia har nio fastigheter bebyggda med villor tillkomna succesivt under 1930-talet och 1950–1980-talen. Tomterna styckades av från fastigheten Köpinge 7:10 redan 1925 men bebyggdes inte förrän omkring tio år senare då fyra villor uppfördes. Ursprungligen fanns det bara sju tomter, så småningom delades två av de södra tomterna. De senare bebyggda tomterna hade innan de bebyggdes med villor mindre hus som troligen inte varit avsedd för bostäder. En av 1930-talets villor ritad av Edvin Tidblad ersattes av en ny villa 1985. Då villorna tillkommit vid skilda tider har de väldigt olika uttryck vilket förstärkts genom att de äldsta dessutom byggts om och förändrats.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:

Amalia 9, Sockengatan 106

Byggår: 1955

Arkitekt: Myresjöhus

Byggmästare: Allan Ohlsson

Byggherre: Golvläggare Allan Ohlsson

Villa i ett plan med källare och framskjutande del i söder. Putsad sockel och fasader av räfflat gult tegel. Flackt sadeltak med utskjutande taksprång belagt med rött enkupigt tegel och vindskivor av koppar. Sekundära blågrå fönster varav två är större och sitter i burspråk som klätts in med panel och är täckta med koppar på ovansidan. Indragen huvudentré på norra sidan med klinkerklädd trappa och enkelt järnräcke. I väster en uppfart till ett friliggande garage, uppfört 1966. Det har fasader av lättbetong och sargtak. Uterum mot söder och friliggande förråd intill garageuppfart. Låg kalkstenskant mot gata i öster och klippt häck utmed alla tre sidor med öppning vid dörr.

Kulturhistorisk värdering: Enkel 1950-talsvilla med bevarade detaljer så som framskjutande del med burspråk, gult räfflat tegel och flackt tegeltak ger huset dess miljömässiga värde.

Amalia 11, Sockengatan 102

Byggår: 1961

Arkitekt: –

Byggmästare: Anders G Svensson

Byggherre: Dekorator Arne Tegelberg

Villa i ett plan med källare med en svagt förskjuten del. Putsad sockel och fasader av räfflat gult tegel med utkragat koppskift runt ytterdörr. Papptäckt flackt sadeltak med nätt taksprång och plåtklädda vindskivor. Sekundära vita enlufts-fönster och sekundär ytterdörr med sidoljus. Indragen huvudentré på norra sidan med stentäckt trappa och enkelt järnräcke. Enligt ritning fanns inte det lilla fönstret vid ytterdörren från början. Carporten byggdes 1973 då troligen källargarage och nedfart sattes igen. Uterum på baksidan tillkom 1994.

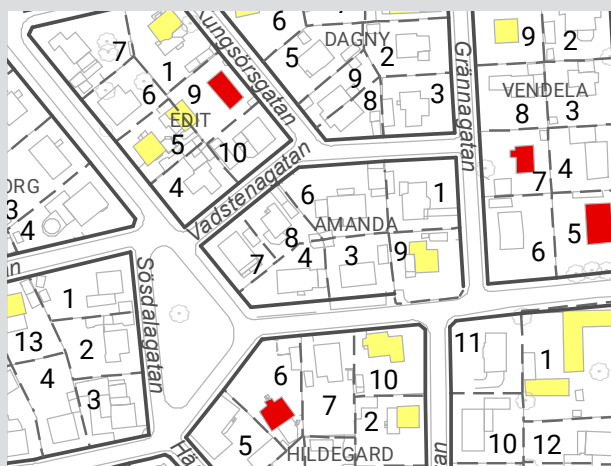
Kulturhistorisk värdering: Enkel och låg villa, utförd i likhet med flera andra hus i kvarteret, vars förskjutna huskropp, räfflade tegel och nätta papptak ger huset ett miljömässigt värde.

Amalia 9, Sockengatan 106

Amalia 11, Sockengatan 102

KVARTERET AMANDA

Kvarteret Amanda har en oregelbunden form mot Jönköpingsgatan i väster och består av sju fastigheter. Kvarteret styckades av i sex tomter från ägor tillhörande Köpinge by nr 7 under tidigt 1920-tal och bebyggdes gradvis kring mitten av 1920-talet. Fyra av de ursprungliga bostadshusen finns kvar idag. Två av dem, Grännagatan 8 och Vadstenagatan 10, är kraftigt förändrade. Efter en avstyckning från fastigheten på Vadstenagatan 10 byggdes bostadshuset på Jönköpingsgatan 87 år 1980. I södra delen av kvarteret finns ytterligare två bostadshus från 1970- till 1990-talet som har ersatt äldre byggnader. Gemensamt för de äldre byggnaderna i kvarteret är att de ligger indragna en bit från gatan med trädgårdar framför huset.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:

Amanda 9, Grännagatan 10

Byggår: 1929

Arkitekt: Edvin Tidblad

Byggmästare: –

Byggherre: Byggmästare J. Teerin

Villa i 1 ½ plan och källare. Grå putsad sockel, ljusgrå putsad fasad med vitt på hörnlistor och omfattningar. Mjukt svängt sadeltak med enkupigt tegel. Inmurat gavelprång och tvådelad utkragande gesims längs takfot och gavelröste. En takkupa mot gatan tillkom 1996. År 2000 tillkom tillbyggnaden mot norr och en takkupa i väster. År 2008 byggdes en inglasad altan i anslutning till västra fasaden. Fönstren är vitmålade äldre träfönster. Entrépartiet har en sekundär dörr av trä med glas, ett plåttäckt skärmtak med dekorativa konsoler samt en gjuten trappa med dekorativt järnräcke med träöverliggare. En balkong på södra gaveln har samma dekorativa räcke. Ett litet garage med putsad fasad och sadeltak med enkupigt tegel samt enkel träport finns på tomten.

Kulturhistorisk värdering: 1920-talsvilla som med sitt svängda sadeltak med enkupigt tegel, putsade omfattningar och listverk samt inmurat gavelprång, bidrar till ett miljömässigt värde för kvarteret. Tillbyggnader och förändringar är väl anpassade.

Amanda 9, Grännagatan 10

KVARTERET BIRGITTA

Kvarteret Birgitta omges av Jönköpingsgatan i öster och Sofiebergsvägen i söder och består av 14 fastigheter. Kvarteret ligger inom det utmarksområde som tillhörde Västra Ramlösa by och kallades "Husarlyckan Fältabacken". Kvarterets äldsta hus tillkom troligen under 1800-talet i nuvarande Birgitta 16. År 1898 köpte arbetaren Nils Wennborg en tomt på 1457 m² för 708 kr av Västra Ramlösa nr 2. "Lägenheten" hade då redan tillträtts av ägaren och skulle kallas Marietorp nr 2 vilket innebär att huset troligen redan var uppfört, det är oklart exakt när. Resterande tomter avstyckades mellan 1923 och 1928. Birgitta 15 som tillkom sist styckades av från Västra Ramlösa 2:12 vars stamfastighet låg norr därom, delvis på nuvarande Örnsköldsviksgatan och i nuvarande kvarter Hundén.

I slutet av 1920-talet var kvarteret bebyggt, bortsett från en tomt. Den sista villan tillkom 1932. Därefter har bebyggelsen på fyra tomter ersatts av fem nya villor uppförda mellan 1963 och 1986. Merparten av de kvarvarande 1920-talsvillorna är välbevarade medan resterande blivit ombyggda och fått ny fasadbeklädnad.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §:

Birgitta 15, Jönköpingsgatan 68

Byggår: 1928

Arkitekt: –

Byggmästare: Oscar Karlsson

Byggherre: Murare Oscar Karlsson

Stor villa i 2 ½ plan med källare. Grå putsad sockel och gula putsade fasader med vitt på hörnkedjor, listverk och takfotsgesims. Valmat tak belagt med röd fasettlagd eternit, två nätta takkupor åt väster och en större åt norr. Äldre vitmålade spröjsade tvåluftsönster varav de i den övre våningen har vita indragna fält i form av bröstningar och rundbågsvalv. Entrén markeras med en rusticerad portal med överljus i form av spröjsat lunettfönster. Pardörr med glasad överdel och rombformade speglar nertill. I tomtavgränsning mot öster hög bokhäck med dubbelgrind med putsade pelare framför entré. 1976 byggdes garaget i norr och 1980 blev garaget bilverkstad.

Kulturhistorisk värdering: Stor 1920-talsbyggnad med klassicerande detaljer så som hörnkedjor, rusticerad portal och symmetrisk fönstersättning ger ett arkitektoniskt värde.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:

Birgitta 2, Jönköpingsgatan 70

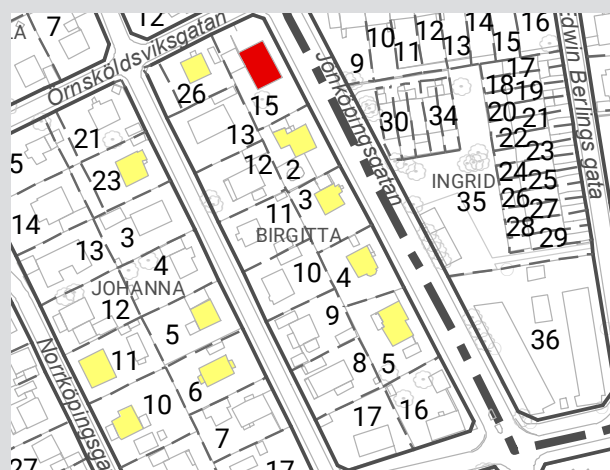
Byggår: 1929

Arkitekt: Martin Pettersson

Byggmästare: –

Byggherre: Gummifabriksarbetare Viktor Ohlsson

Villa i 1 ½ plan med källare och fronton mot gatan, ursprungligen avsedd för två hushåll med en lägenhet på vardera plan. Putsad sockel och fasader av mörkt helsingborgstegel med gavel- och takfotsgesims

Birgitta 15, Jönköpingsgatan 68

Birgitta 2, Jönköpingsgatan 70

Birgitta 3, Jönköpingsgatan 72

Birgitta 4, Jönköpingsgatan 74

samt murade fönstervalv. Mansardtak med enkupigt tegel lagt i liv med gavelmur. Sekundära fönster med spröjs med förenklad indelning. De två fönstren på nedre botten mot gatan är större än de övriga som ursprungligen varit tvålufts-fönster. Nätt takkupa på baksidan. På norra gaveln sidoentré med sekundär dörr, konsoltak och trappa med murade sidor. 1985 uppfördes en carport intill trappan, sedermera ombyggt till garage. 2008 sattes två nya fönster in i södra gavelns bottenvåning och 2015 byttes övriga fönster.

Kulturhistorisk värdering: Enkelt 1920-talshus som genom sin bevarade volym, tegelfasad och tegeltak i murliv och omsorgsfullt utformade entrétak har ett arkitektoniskt värde.

Birgitta 3, Jönköpingsgatan 72

Byggår: 1925

Arkitekt: Martin Pettersson

Byggmästare: –

Byggherre: N. Holm

Villa i 1 ½ plan med källare. Grå putsad sockel och rosamålad tegelfasad med vitt på takfotsgesims, fönster- och dörromfattningar. Sadeltak med enkupigt tegel lagt i liv med gavelmur och nätt takkupa klädd med svart plåt. Taket nerdraget över entré med öppen snickarveranda med kryssribbor. Vita spröjsade tvålufts-fönster i original. Balkong med smäckert smidesräcke på södra gaveln. Ytterdörr i original med spegelindelning och spröjsade rutor i övre delen. Förråd av okänd ålder med pulpettak och fasad i liv med villa.

Kulturhistorisk värdering: Enkelt 1920-talshus som genom sin bevarade träveranda, äldre fönster, ytterdörr, balkong och taktegel i murliv har ett miljömässigt värde.

Birgitta 4, Jönköpingsgatan 74

Byggår: 1932

Arkitekt: J. M. Månsson

Byggmästare: Byggnadssnickare Edvin Olsson

Byggherre: Byggnadssnickare Edvin Olsson

Villa i 1 ½ plan med källare. Ljusgrå putsad sockel och fasader av mörkt helsingborgstegel med gavel- och takfotsgesimser samt murade fönstervalv. Mansardtak med enkupigt tegel täckt vid gavelkrön av plåtlist. På södra gaveln ett femsidigt burspråk med balkong ovanpå med enkelt järnräcke. Äldre vita spröjsade tvålufts-fönster och mindre rundbågsformade gavelfönster. Två nätta takkupor på vardera takfallet klädda med röd plåt. På framsidan är huvudentrén markerad med tegelmurad omfattning i form av lisener och utkragad överliggare. Denna dörr och även källardörren på norra gaveln är sekundära. 2005 tillkom de två takkuporna på baksidan. 2011 uppfördes ett friliggande förråd och trädäck och altandörr tillkom på baksidan. Tomtavgränsning med spjälstaket och klippt häck innanför med gjutna pelare och trägrind.

Kulturhistorisk värdering: 1930-talshus i traditionell stil med fasader av helsingborgstegel, burspråk, spröjsade fönster och mansardtak med tegelpannor vilket har ett arkitektoniskt värde.

Birgitta 5, Jönköpingsgatan 76

Byggår: 1963

Arkitekt: Leif Svensson

Byggmästare: byggmästare Torsten Sandell

Byggherre: Åkeriägare Artur Collin

Villa i ett plan med källare. Putsad sockel och fasader av rött tegel, flackt sadeltak belagt med svarta betongpannor. Södra halvan av huset med huvudentrén är indraget under tak och på motsatta sidan är altanen indragen under tak. Vita sekundära vridfönster och gjuten trappa med järnräcke. Ytterdörr med karosspanel och tre stora glasrutor med rombmönster och sidoljus av glasbetong. Balkong mot söder med ribbpanel, överliggare i rundstål och sekundär balkongdörr. Friliggande garage uppfört med tegelfasad och pulpettak, förbundet med villan via mur. 1974 tillkom takfönster på baksidan. Garageport och dörr i mur är sekundära. Liten förträdgård med klippta häckar utmed gata och invid trappa.

Kulturhistorisk värdering: Tidstypiskt 1960-talshus i ett plan, samtida garage, indragen entré med ytterdörr i träfaner. Huset ansluter till de äldre husen på denna sida av kvarteret genom sin påkostade utformning och tegelfasad vilket ger ett arkitektoniskt och miljömässigt värde.

Birgitta 26, "Krönet", Ronnebygatan 31

Byggår: 1926

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: Transportarbetare Edvard Helgesson

Villa 1 ½ plan med källare. Mörkgrå putsad sockel och vita putsade fasader med takfotsgesims. Skalkat sadeltak täckt med enkupigt tegel, krön mot gavelmur täckta med plåtlistor. Nätt takkupa mot trädgården. Vita spröjsade en- och tvålufts-fönster varav de flesta i original. På den östra gaveln förändrad fönstersättning med fönster i olika storlekar. Sekundär ytterdörr i träfaner på framsidan flankerad av två små fönster. Gjuten trappa med murade sidor. Indragen källardörr i original på östra gaveln. Balkong på västra gaveln med sekundärt räcke och sekundär dörr. Ovanför denna återfinns husets namn "Krönet" med tidstypiska, putsade bokstäver. Friliggande äldre garage i öster och tomtavgränsning med lågt trästaket och gånggrind med gjutna pelare.

Kulturhistorisk värdering: Enkelt 1920-talshus som genom sin bevarade volym, tegeltak och äldre fönster, äldre källardörr och putsad omfattning samt husnamnet har ett miljömässigt värde.

Birgitta 5, Jönköpingsgatan 76

Birgitta 26, "Krönet", Ronnebygatan 31

Brita 13, Vadstenagatan 10

KVARTERET BRITA

Kvarteret Brita är det kvarter i Fältabacken som varit bebyggt under längst tid. Här i södra delen av Västra Ramlösa bys utmarksområde Husarlyckan Fältabacken låg sedan 1700-talet soldattorp längs den gamla landsvägen som senare blev Söderköpingsgatan. Ett av de gamla soldattorpen ligger enligt uppgift kvar inne i kvarteret på Söderköpingsgatan 3B. Detta är troligen den äldsta byggnaden som idag finns bevarad i området. Under sent 1800-tal började bostadshus byggas längs landsvägen. Troligen tillkom då husen på Norrköpingsgatan 27, Söderköpingsgatan 3 och Söderköpingsgatan 7, liksom byggnaderna längs samma väg i kvarteret Agda och Tekla. Med sin placering längs gatan ger de en intressant miljö med stadsmässig karaktär längs början av Söderköpingsgatan. Under 1920-talet styckades tomter av i kvarteret Brita och bebyggdes, och under 1930-talet uppfördes tre villor i utpräglad funktisstil i kvarterets östra del mot den trekantiga öppna platsen vid Sösdalagatan. Två av villorna är ritade av J. M. M:son Bomér och en av Arvid E. Thelandersson. Alla tre var uppförda i en våning med valmade tak, men har förändrats

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:

Brita 13, Vadstenagatan 10

Byggår: 1924

Arkitekt: Ingenjör Ewald Köhler

Byggmästare: –

Byggherre: Byggnadsarbetaren August Håkansson

Villa i 1 ½ plan, ursprungligen uppfört som tvåbostadshus. Putsad sockel och putsad vit fasad med utkragad takfotsgesims. Sadeltak med enkupigt rött tegel lagt i liv med gavelmur och ursprungliga nätta takkupor i båda takfallen. Entré med en sekundär trädörr och gjuten trappa. Ytterligare en entré finns på östra gaveln. Fönstren är sekundära och har ursprungligen haft korspost med en spröjs i nedre luften. Två mindre fönster vid entrén har haft spröjs och fyra rutor. En balkong med dekorativa vita konsoler och järnräcken finns på västra gaveln. År 1986 kläddes huset med panel för att återigen putsas 2010. Ett litet garage med liggande vit träpanel och pulpettak finns på tomten, troligen uppfört år 1982. Villan ligger indragen från gatan med en häck i tomtgräns. Gjutna betongpollare och en vit trägrind leder in till villans entré.

Kulturhistorisk värdering: Tidstypisk 1920-talsvilla med ett miljömässigt värde. Detaljer som putsad fasad med gesims, tegeltak i murliv, nätta plåtklädda takkupor, det enkelt utformade entrépartiet samt byggnadens placering indraget från gatan med häck och grind, bidrar till värdet.

Brita 14, Söderköpingsgatan 3

Byggår: –
 Arkitekt: –
 Byggmästare: –
 Byggherre: –

Gatuhus i 1 ½ plan med källare, placerat i gatuliv, troligen uppfört omkring sekelskiftet 1900. Svagt utkragande putsad sockel, slammad gul tegelfasad, vitputsade hörnlisener och utkragad tredelad takgesims. Mansardtak belagt med enkupiga röda tegelpannor lagda i murliv. Två mindre takkupor i vartdera takfallet. Genomgående sekundära fönster i varierande indelning och färg, vissa med blindspröjs. Mot gården finns förstuvist vid entrén och en källarnedgång. En inbyggd brevlåda finns i östra delen av gatufasaden. Huset hade ursprungligen sadeltak och entré mot gatan men förlängdes och höjdes 1926. På tomten finns ett äldre uthus i gult tegel med papptäckt pulpettak, tvåluftsfönster av trä och en trädörr med fiskbensmönster.

Kulturhistorisk värdering: Äldre gatuhus och gårdshus med bevarad karaktär. Byggnadens miljömässiga värde ligger i dess ålder, volym och placering vid gatan. Placeringen och det lilla gårdshuset bidrar till stadsbilden och förståelsen av områdets tidiga utveckling.

Brita 15, Söderköpingsgatan 3B

Byggår: –
 Arkitekt: –
 Byggmästare: –
 Byggherre: –

Enligt uppgift är det en äldre byggnad innanför bostadshuset på Söderköpingsgatan 3. Byggnaden anses vara ett av de gamla soldattorpen som kallades Fältabackshusen och är synligt på kartor från 1700- och 1800-talet. Vid renovering har spår hittats från mitten av 1800-talet. Byggnaden är i en våning, med sadeltak täckt av svart tegelimiterande plåt. Fasaden har träpanel. Byggnaden är kraftigt förändrat.

Kulturhistorisk värdering: Äldre byggnad, enligt uppgift ett av de gamla soldattorpen Fältabackshusen från 1700-talet. Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde eftersom den berättar om områdets utveckling från utägor till ett modernt bostadsområde.

Brita 18, Norrköpingsgatan 27

Byggår: –
 Arkitekt: –
 Byggmästare: –
 Byggherre: –

Äldre gatuhus i 1 ½ plan. Fasader av flammigt rödgult tegel med pärlfog. Sadeltak med bandtäckt röd plåt, små synliga taktassar, två plåttäckta skorstenar och en mindre takkupa. Synliga murade stickbågevalv ovanför fönstren i gavelröste. Sekundära vridfönster av aluminium tillkom år 2006. Fönster förändrades även under 1950-talet. År 1941 tillkom en takkupa i norra takfallet och 2005 lades nytt plåttak. Tegelryggnaden i vinkel mot bostadshuset var ursprungligen en låg uthusbyggnad som byggdes om och sammanbyggdes med bostadshuset 2015.

Kulturhistorisk värdering: Äldre gatuhus med bevarad karaktär. Väsentliga delar av byggnadens miljömässiga värde ligger i dess ålder, ursprungliga tegelfasader, volym och placering vid gatan, vilket bidrar till stadsbilden och förståelsen av områdets tidiga utveckling.

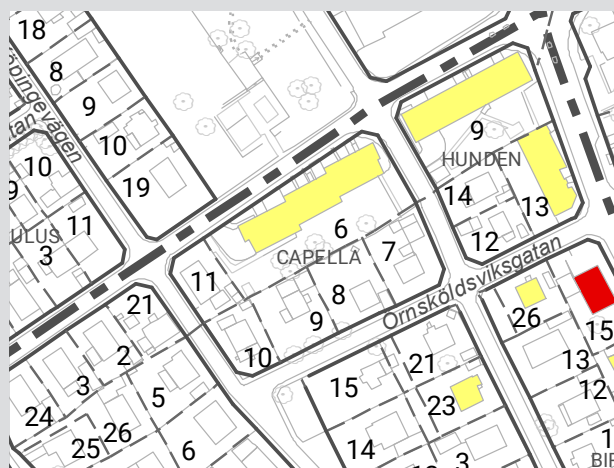
Brita 14, Söderköpingsgatan 3

Brita 15, Söderköpingsgatan 3B

Brita 18, Norrköpingsgatan 27

KVARTERET CAPELLA

Kvarteret Capella består av sex fastigheter men domineras av det flerbostadshus som uppfördes längs Ystadgatan av Svenska riksbyggen under 1950-talet. Det var en del av utbyggnaden av flerbostadshus som skedde längs Jönköpingsgatan i området Husensjö i nordost under efterkrigstiden för att tillgodose bostadsbristen. Förutom flerbostadshuset består bebyggelsen av fem enbostadshus – ett kraftigt förändrat med okänt byggår, två 1920-talsvillor, en 1960-talsvilla och ett bostadshus från 1980, byggt efter rivning av ett äldre hus.

Kvarteret tillhörde tidigare dels stadsfarm 113 under landeriet Anneberg i norr och dels Västra Ramlösa 9:14 i söder under vilken fastighetsägarna kallades Husarlyckan Fältabacken. Stadsplan med tomtindelning fastställdes år 1913 och under 1920-talet började tomterna styckas av. De norra tomterna bebyggdes inte förrän flerbostadshuset uppfördes under 1950-talet.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:

Capella 6, Ystadsgatan 12 a,b,c

Byggår: 1953–1954

Arkitekt: Svenska Riksbyggens arkitektkontor genom Eino Talomaa

Byggmästare: Nils Axelsson

Byggherre: Murare Arthur Andersson/Riksbyggen

Flerbostadshus i tre plan och källare bestående av tre sammanbyggda delar, något förskjutna i både höjd- och sidled för att passa i den slutande terrängen. Byggnaden ingår i den utbyggnad av flerbostadshus som uppfördes i området Husensjö, främst längs Jönköpingsgatan, under efterkrigstiden. Byggnaden är en av tre av samma typ som uppfördes längs Ystadgatan, i kvarteren Hundén och Magdalena. Grå putsad sockel och fasader av rött räfflat tegel. Flackt sadeltak täckt av röda tegelpannor, med plåtklädda skorstenar. Fönstren är sekundära men har kvar indelningen med mindre vädringsfönster vid sidan. Förskjutna gaveltillbyggnader med balkonger i vinkel. Balkonger här och på södra fasaden har utbytta plåtfroter i vitt och grönt, ursprunglig svart järndekor samt räcke. Entrépartierna har utragande omfattningar i natursten avtäckta med kopparplåt. Portarna är sekundära av brun aluminium med vinklat överljus. Mot gatan finns gröna garageportar av plåt i varje byggnadsdel.

Kulturhistorisk värdering: Välbevarat flerbostadshus med tidstypisk utformning vad gäller byggnadsform, entréomfattningar och balkonger som ger ett arkitektoniskt värde.

Capella 6, Ystadsgatan 12 a,b,c

Capella 6, Ystadsgatan 12 a,b,c

KVARTERET DAGNY

Kvarteret Dagny består av åtta fastigheter bebyggda med villor varav de flesta är från 1920-talet och två är bebyggda med ett parhus. Sju tomter styckades av i början av 1920-talet från Köpinge 7:10. Samtliga tomter bebyggdes mellan 1922 och 1926. De två villorna i nordost och sydväst var stora liknande villor med brutna tak och putsade fasader, ritade av Nils J. Lundgren respektive Sven Lundgren. Den senare revs och fastigheten styckades av varmed ett parhus med fasader av träpanel uppfördes. De övriga 1920-talshusen utgörs av mindre villor varav en del blivit tillbyggda.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:

Dagny 1, Sofiebergsvägen 38

Byggår: 1924

Arkitekt: Nils J. Lundgren

Byggmästare: –

Byggherre: Snickare D. Th. Engdahl

Villa i 1 ½ plan med källare. Putsad vit sockel och putsade fasader avfärgade i brutet vitt. Mansardtak täckt med röda enkupiga tegelpannor. Tre takkupor på vardera takfallet, klädda med röd plåt och tympanonformade tak. Symmetrisk fönstersättning med vita vridfönster som ska efterlikna tvåluftsfönster. Entré på norra gaveln med putsad omfattning, sekundär dörr och senare tillkommet skärmtak. 1961 byggdes ett dubbelgarage vid den södra gaveln och påföljande år utfördes en påbyggnad med pulpettak ovanpå garaget. 1981 byggdes ytterligare ett garage vid det nordvästra hörnet av huset. Fönstren har ursprungligen utgjorts av spröjsade tvåluftsfönster. Tomten omges av grönt plank.

Kulturhistorisk värdering: Stor 1920-talsklassicistisk villa som med symmetrisk fönstersättning, tegeltak i murliv, gesims och takkupor med tympanonform har ett arkitektoniskt värde.

Dagny 6, Sofiebergsvägen 34

Byggår: 1926

Arkitekt: Martin Pettersson

Byggmästare: –

Byggherre: Bryggeriarbetare C. J. Jansson

Villa i 1 ½ plan med källare. Putsad sockel och fasader av mörkt helsingborgstegel med takfots- och gavelgesims, murade dörr- och fönstervall samt tandfriser ovanför dessa. Mansardtak täckt med röda enkupiga tegelpannor och en takkupa klädd med svart plåt på vardera takfallet. Burspråk på västra gaveln med balkong ovanpå vars front delvis är murad och delvis försedd med järnräcke. Sekundära fönster med spröjsindelning. Sekundär ytterdörr och gjuten trappa med järnräcke. 1983 ersattes ett äldre garage från 1959 av ett nytt. 2009 tillkom takfönster. Åt norr lågt trästaket med rabatt med vintergrön och formklippt växtlighet och längs västra sidan klippt häck.

Kulturhistorisk värdering: 1920-talshus vars bevarade volym, fasad av mörkt tegel med mönstermurning, burspråk och mansardtak med tegel i murliv har ett arkitektoniskt värde.

Dagny 1, Sofiebergsvägen 38

Dagny 6, Sofiebergsvägen 34

KVARTERET EDIT

Kvarteret Edit består av sju fastigheter, samtliga bebyggda med bostadshus. Kvarteret ligger vinklat och är asymmetriskt i norra delen mot Sofiebergsvägen. I söder finns den korta oregelbundna Vadstenagatan. I öster går den korta Kungsörsgatan och åt öster finns Jönköpingsgatan som går vidare genom Husensjö och Övre Olympia hela vägen upp till Filbornavägen. Kvarteret avstyckades år 1916–1918 och började därefter bebyggas. Troligen tillkom byggnaden på Jönköpingsgatan 85 efter avstyckningen och kan vara det äldsta huset i kvarteret, med en senare tillbyggnad från 1940-talet. I kvarterets mitt, på varsin sida med gemensamt uthus över tomtgräns ligger två 1920-talshus, båda med putsad fasad och sadeltak. Utmed Sofiebergsvägen i norra delen av kvarteret tillkom två villor under 1930-talet, en av dem i tidstypisk funkisstil. En villa uppfördes under 1980-talet och en uppfördes år 2015 efter rivning av ett äldre hus.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §:

Edit 9, Kungsörsgatan 4

Byggår: 1920

Arkitekt: Mauritz Persson

Byggmästare: –

Byggherre: Snickare Karl Mauritz Persson

Villa i 1 ½ plan. Utskjutande grå sockel och slätputsad fasad avfärgad i ljusgult med vitt på dörr- och fönsteromfattningar, hörnlisener och takfots- och gavelgesims. Sadeltak med enkupigt rött tegel lagt i liv med gavelgesims. Svart plåtklädd takkupa på takfall åt gata med ett vitt tre-lufts-fönster utan spröjs. Vitmålade korspostfönster i trä. På norra gaveln entré med slät ytterdörr i mörk färgsättning och gjuten trappa. På södra gaveln en svartmålad balkong (äldre grön färg synlig på vissa delar) med smidesstomme klädd med sinuskorrugerad plåt. Vitmålad och glasad balkongdörr. Huset hade ursprungligen endast tre fönster på långsidan, likt Edit 5, det fick sitt nuvarande utseende vid en tillbyggnad som gjordes 1946 åt söder. 1978 fick huset ny fasadbeklädnad, 2008 återställdes fasaden, putsades och målades gul. Äldre vitputsad uthuslänga med fasettligt eternittak finns på tomten och delas med Edit 5.

Kulturhistorisk värdering: Den slätputsade och ljus gulfärgade fasaden understryker de vitmålade och utskjutande arkitekturdetaljerna i klassicerande stil och ger byggnaden ett arkitektoniskt värde. Uthuslängan har ett miljömässigt värde då den ger ett ålderdomligt intryck och förståelse för den äldsta bebyggelsens karaktär.

Edit 9, Kungsörsgatan 4

Edit 9, Kungsörsgatan 4, Uthuset

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:**Edit 1, Sofiebergsvägen 32**

Byggår: 1936

Arkitekt: Filip Lundgren

Byggmästare: Byggmästare Victor Almqvist

Byggherre: E. Andersson

Villa i 1 ½ plan med källare. Mörkgrå putsad sockel och putsad vitmålad fasad med takfots- och gavelgesims. Sadeltak täckt med enkupigt tegel, hängskivor och avvattning i fabrikslackerad plåt och en centrerad plåtklädd takkupa på vartdera takfallet. Mot söder, vid skorstenen, finns även ett äldre takfönster i järn. Fönster i två olika utföranden, dels äldre träfönster med blyspröjs och färgade strukturglas och dels moderna fönster. Entrépartiet sitter centrerat på gatufasaden och utgörs av en lackad trädörr flankerad av slätputsade lisener som bär ett smäckert plåtklätt skärmtak. Ett burspråk finns på trädgårdssidan. Intill burspråket byggdes en vinterträdgård 1952. Fyra år senare, 1956, uppfördes ett garage och 2015 ändrades färgsättningen från senapsgult till vitt. Ett uterum har tillkommit åt söder vid okänd tidpunkt.

Kulturhistorisk värdering: Villans slätputsade fasad framhäver de få dekorativa inslagen i form av klassicerande gesims och ger tillsammans med entréns nätta skärmtak och tegeltaket byggnaden ett arkitektoniskt värde.

Edit 5, Jönköpingsgatan 83

Byggår: 1921, äldre uthus med plåttak

Arkitekt: A. Jönsson

Byggmästare: –

Byggherre: Chaufför Albert Lennart Persson

Villa i 1 ½ plan med källare. Hög grå putsad sockel och ljusgul putsad fasad med vitt på fönsteromfattningar, hörnlisener, och takfots- och gavelgesims. Sadeltak med enkupigt rött tegel, hängskiva liksom avvattning i svart plåt. Äldre grönmålade träfönster, till största delen av korsposttyp. Fönster i takkupa och takfönster är sekundära. På södra gaveln balkong med svartmålat smidesräcke och en grönmålad pardörr i trä, uppglasad med en undre spegel av liggande panel. Entré på motsatt gavel med trädörr med diagonalt spårat faner och glasning. Gjuten trappa med uppgång från två håll, kantad av svartmålat järnräcke. 2002 byggdes den befintliga takkupan på baksidan till och i samband med det tillkom två takfönster på motsatt takfall. Även en altan tillkom och ett fönster byttes mot en dörr. Längst in på tomten finns en äldre putsad uthuslänga med plåttak som delas med Edit 9. Vitmålad trägrind mellan huggna stenpollare och ribbstaket med gjutna pelare.

Kulturhistorisk värdering: En klassicerande villa vars hörnlistor, gesimser, äldre träfönster, balkong och grindparti ger byggnaden dess arkitektoniska värde, trots sentida takfönster. Uthuslängan har ett miljömässigt värde då den bidrar till ett ålderdomligt intryck och förståelse för den äldsta bebyggelsen.

Edit 1, Sofiebergsvägen 32

Edit 5, Jönköpingsgatan 83

KVARTERET ELSA

Kvarteret Elsa består av sju fastigheter. Liksom övriga kvarter mellan Ystadgatan, Uppsalagatan, Söderköpingsgatan och Jönköpingsgatan var kvarteret Elsa tidigare del av Västra Ramlösa bys utmarksområde Husarlyckan Fältabacken. År 1917 började tomter styckas av och säljas. Alla befintliga byggnader uppfördes under 1920- och 1930-talet. En av dem, längs Sofiebergsvägen i norr, ritades av Nils J. Lundgren för Kooperativa föreningen Svea år 1923 och uppfördes som butik och bostad. Det har även varit affär i ett av husen längs Norrköpingsvägen (21). I södra delen av kvarteret längs Vadstenagatan uppfördes en villa år 1987 efter rivning av en äldre byggnad.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §:

Elsa 1, f.d. Kooperativa föreningen Svea, Sofiebergsvägen 24

Byggår: 1923

Arkitekt: Nils J. Lundgren

Byggmästare: –

Byggherre: Kooperativa föreningen Svea, A. I. Christiansson

Före detta affärslokal och bostad i 1 ½ plan med källare. Sockel av grovt bearbetade naturstenskvadrar och fasader av mörkt helsingborgstegel med fönstervalv. Hörnkedjor, takfotsgesims och rusticerad portomfattning av krysshamrad granit. Skalkat sadeltak med enkupigt tegel, täckt vid gavelkrön med plåtlister. Symmetrisk framsida med stora skyltfönster med skivtäckt fönsterbröstningar och spröjsade tvåluftsfönster i trä. Resterande fönster sekundära med eller utan blindspröjs. Ett lunettfönster i den östra gaveln är dock äldre. En bred plåttäckt takkupa åt gatan och på motsatta sidan en bred murad takkupa. I porten på framsidan en sekundär dubbeldörr. 1937 gjordes en tillbyggnad med entré på baksidan. 1975 flyttade den nuvarande verksamheten, föreningen Handels, in i lokalen. År 1984 byggdes bostadsdelen om till kontor och 1997 utökades den norra takkupan.

Kulturhistorisk värdering: Det före detta affärshuset har ett stort historiskt värde då det utgjort en av få servicefunktioner i området. Byggnaden ger ett solitt intryck med dess naturstens- och mörka tegelfasader samtidigt som den är klassicistisk med symmetriska fönster och takkupor vilket ger ett stort arkitektoniskt värde.

Elsa 1, f.d. Kooperativa föreningen Svea, Sofiebergsvägen 24

KVARTERET FREDRIKA

Kvarteret Fredrika består av 13 fastigheter bebyggda med villor och gathus uppförda från omkring 1910-talet till 1984. Sex av husen, inklusive ett parhus, är odaterade men uppförda någon gång mellan 1905 och 1933. Ett hus är uppfört 1924. Ytterligare fyra äldre hus ska ha funnits i kvarteret men är numera ersatta med fem villor från 1970- och 1980-talet. 1905 tillkom kvarteren Fredrika, Hildegard, Hilda och västra halvan av kvarteret Selma genom avstyckningar från Köpinge nr 6. Enligt gamla häradskartan fanns det vid dess upprättande 1910–15 fem hus i kvarteret som troligtvis utgjorts av nuvarande hus på fastigheterna nr 2, 10 och 11 samt numera rivna hus på fastigheterna nr 4 och 13. Fredrika 6, och dess numera rivna grannfastighet, tillkom troligen efter 1914 då den nordvästra tomten delades i tre delar.

Nästan alla hus ligger nära gatulivet och med långsidorna utmed gatan vilket binder samman den äldre bebyggelsen med de senare uppförda villorna. Dessa faktorer, liksom ett par avstyckningar, bidrar till att kvarteret är förhållandevis tätbebyggt och därmed har en stadsmässig karaktär.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:

Fredrika 8, "Margot", Linköpingsgatan 3

Byggår: 1924

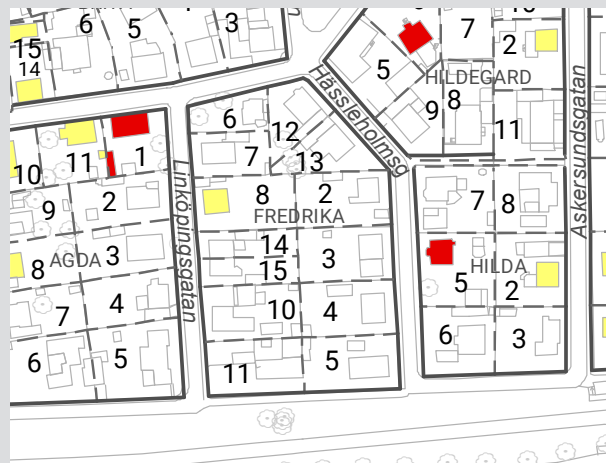
Arkitekt: Sture Nihlén

Byggmästare: –

Byggherre: Carl Andreasson

Villa i 1 ½ plan med källare. Grå putsad grund och ljusgrå putsade fasader med vitt på hörnlisener, takfots- och gavelgesims och fönsteromfattningar. Sadeltak med rött enkupigt tegel lagt i liv med gavelmur. Sekundära fönster utförda i enlighet med äldre spröjsindelning och mindre fönster i gavelrösten. En takkupa åt väster och två mot öster klädda på sidorna med svart plåt. Balkong på södra gaveln med smidesräcke. Huvudentré på norra gaveln med sekundär dörr och gjuten trappa, ytterligare en entré finns på baksidan och en altandörr i söder. 1948 tillkom den ena av takkuporna mot gården, 2003 byttes ett fönster ut mot en altandörr och carport med förråd byggdes.

Kulturhistorisk värdering: 1920-talshus vars klassicistiska drag med putsade fasader, hörnlisener och symmetrisk fönstersättning tillsammans med tegeltak lagt i murliv ger ett stort miljömässigt värde.

Fredrika 8, "Margot", Linköpingsgatan 3

KVARTERET HILDA

Kvarteret Hilda består av sex fastigheter bebyggda med villor mellan åren omkring 1920 och 1936. Två hus är av okänt datum och kan vara uppförda före 1920-talet. Kvarteret Hilda, Hildegard, Fredrika och västra halvan av kvarteret Selma tillkom genom en avstyckning från Köpinge nr 6 som ägdes av Per Persson 1905. Gården finns kvar och ligger i kvarteret Selma. Tomterna delades in och fick ungefär den struktur de har idag. Tomterna ombildades senare till numrerade stadsägor i Filborna, först 1963 tillkom den nuvarande fastighetsindelningen. Förut har det varit en genomgående gata mellan kvarteret Hilda och Hildegard med den har gjorts om till servitut till en fastighet i Hildegard. Fastän villorna tillkommit inom en begränsad tidsperiod har de ganska olika uttryck, vilket bland annat beror på att några har sitt fasadtegel kvar och andra blivit tilläggsisolerade. De två äldsta villorna är uppförda i cementtegel som var ett tämligen ovanligt material redan på den tiden.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §:

Hilda 5, Hässleholmsgatan 7

Byggår: ca 1915

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Villa i 1 ½ plan med källare, troligen uppförd ca 1915. Putsad grund och fasader av vitt cementtegel och mönstermurning med ljusrött cementtegel i hörn, på lister och omfattningar kring fönster och dörrar samt på takfots- och gavelgesimser. På framsidan centralt placerad fronton och burspråk med balkong ovanpå. Balkong med murade sidor och indragna partier markerade med röda tegelkors. Sadelteak belagt med enkupigt tegel i liv med gavelmur. Träffönster varav de flesta är äldre med två lugter och spröjsindelning för att efterlikna korspost och fönster med korspost. Två fönster har murats igen. I burspråk sekundär pardörr med spegelindelning och överljus. Gjuten trappa med rundad avsats och sekundärt räcke. Senare tillkomna takfönster och plåtning av skorsten. Carport och förråd i tomtens sydöstra hörn. Häck utmed gatan.

Kulturhistorisk värdering: Detta hus, grannhuset och Hildegard 6 var troligen de första som uppfördes i kvarteret vilket ger ett historiskt värde. Dess särpräglade fasader av cementtegel med mönstermurning, fronton, burspråk och äldre fönster har ett stort arkitektoniskt värde.

Hilda 5, Hässleholmsgatan 7

Hilda 5, Hässleholmsgatan 7

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:**Hilda 2, Askersundsgatan 10**

Byggår: 1928

Arkitekt: N. M.

Byggmästare: –

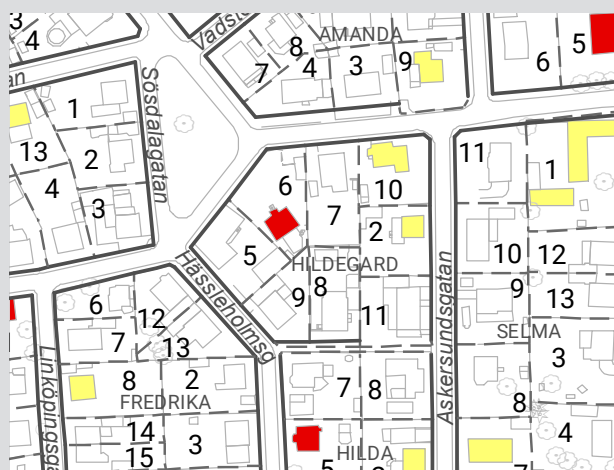
Byggherre: Åkerägare Erik Carlsson

Villa i 1 ½ plan med källare. Hög putsad sockel och fasader av mörkt helsingborgstegel med mönstermurning i form av fönster- och dörrvalv, utkragat löpskift, takfotsgesims och koppskift längs gavelkrön. Sadeltak med röda betongpannor, plåtinklädd gavelanslutning och takkupa i plåt. Sekundära fönster med indelning i en och tre rutor. Ett fönster är igensatt. Lunettfönster i gavlar i original. Balkong på södra gaveln med smäckerat räcke i smide. Huvudentré på framsida med gjuten trappa, äldre smidesräcke och flankerande små blyspröjsade fönster samt sidoentré på gavel, båda har sekundära dörrar. Garaget i brunt tegel är samtida. 2003 byttes eterniten på hus- och garagetak mot betongpannor och takkupan tillkom. Längs tomtavgränsning staket av tegelpollare och järnstag med klippta häckar innanför en del av sträckningen samt buxbomskant utmed hus.

Kulturhistorisk värdering: 1920-talsvilla med bevarad volym och mönstermurning. Samtida garage enhetligt utfört i tegel, liksom staketet, håller samman fastigheten och ger den ett betydande miljömässigt värde.

Hilda 2, Askersundsgatan 10

Hildegard 6, Söderköpingsgatan 16

KVARTERET HILDEGARD

Kvarteret Hildegard består av åtta fastigheter bebyggda med villor och gathus uppförda mellan åren omkring 1917 och 1978. Ett hus är av okänt datum men är troligen uppfört på 1910-talet och två av 1970-talsvillorna har ersatt hus tillkomna före 1933. Kvarteret Hildegard, Hilda, Fredrika och västra halvan av kvarteret Selma tillkom genom avstyckningar från Köpinge nr 6 som ägdes av Per Persson 1905. Själva gården finns kvar i kvarteret Selma. Enligt den ursprungliga tomtindelningen fanns det sex tomter varav de tre tårtbitarna i väster sedermera gjorts om till fem fastigheter. Nybrogatan mellan kvarteret Hildegard och Hilda har delvis tagits bort och utgör numera endast infart till en av fastigheterna.

I hörnfastigheten mot den öppna platsen "Trekanten" finns ett äldre hus vars byggnadsår är okänt. I huset huserade Fältabackens Inköpsförening, en av flera inköpsföreningar i staden, som öppnades 1923. Några år därpå gjordes en tillbyggnad mot Hassleholmssgatan, som ritades av Edvin Tidblad. I affärslokalerna ska det då ha funnits mjölkbutik, charkuteributik, speceributik och manufakturbutik. Butiken var länge en populär träffpunkt, uppskattad för sin goda betjäning. Rörelsen utvecklades omkring 1949. Huset blev med tiden totalt om- och tillbyggt, 1977 tillkom den nuvarande fasadbeklädnaden och 2011 byggdes det på en våning.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §:

Hildegard 6, Söderköpingsgatan 16

Byggår: 1917

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Villa i 1 ½ plan med källare. Svart putsad sockel och vitmålad, tunt putsad fasad. På framsidan centralt placerad frontespis och burspråk med huvudentré och balkong ovanpå. Sadeltak med utskjutande takutsprång och svart korrugerad skivtäckning i plåt och plåttäckta vindskivor. I frontespis rödmålade vindskivor, bjälkändar och snickeridetalljer. De flesta fönster är i original och utförda med korspost. Äldre smidesräcke på balkong. Entré med sekundär pardörr med spegelindelning avfärgad i rött. Gjuten trappa med smidesräcken på båda sidor. Huset är långt indraget på tomten som är lummig och omgiven av hög häck och gånggrind i trä med betongpollare. Det friliggande putsade garaget i nordost uppfördes 1953 och 2004 tillkom muren vid garaget som hägnar in bilplats. Villan är skyddad i detaljplan från 2018 i syfte att skydda byggnadens form och karaktär med veranda med balkong på andra våningen och byggnadens fönstersättning.

Kulturhistoriskt värde: Villan utgör ett av de äldsta husen i området och har såväl ett historiskt som ett arkitektoniskt värde. Den centralt placerade frontesåsen och burspråket samt korspostfönster är tidstypiska byggnadsdelar.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:**Hildegard 2, Askersundsgatan 4**

Byggår: 1926

Arkitekt: Harald Andersson

Byggmästare: –

Byggherre: Byggnadsarbetare Otto Jakobsson Frosst

Villa i 1 ½ plan med källare. Ljusgrå putsad sockel och fasader av mörkt helsingborgstegel med murade raka valv över fönster, takfotsgesims och sågskift i gavelröset. Sadeltak täckt med rött enkupigt tegel lagt i liv med gavelmur. Sekundära en- och tvåluftsfönster, enligt ritning har de ursprungligen varit spröjsade. Lunettformat fönster i gavelröset och två små fönster intill ytterdörr i original. Sekundär ytterdörr på gavel mot gata med fasettpanel, innefattad i rundbågsformat, utkragat valv. På norra takfallet putsad takkupa från 2005. Mur längs tomtavgränsning, delvis försedd med liggande träribbor och innanför den rododendron. Enligt detaljplan från 2018 ska "byggnadens karaktärsdrag vad gäller tegeltaket och den detaljrika tegelsättningen bibehållas".

Kulturhistoriskt värde: 1920-talsvilla med bevarade volymer, tegeltak i murliv och mörkt helsingborgstegel med mönstermurning, ger ett miljömässigt värde.

Hildegard 10, Söderköpingsgatan 20

Byggår: –

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Villa i 1 ½ plan med källare. Ljusgrå putsad sockel och vita putsade fasader med grå hörnkedjor. Sadeltak täckt med tegelimiterande plåt med utskjutande takfot och synliga taktassar. Tre äldre fönster mot norr med två lugter och bred spröjs i övre del (för att efterlikna korspost) och munblåst glas. Det ena har blyspröjsat glas. Mot väster en veranda med skivtäckt äldre plåttak och nytt fönster med blindspröjs och mot söder en liten fronton. Tillbyggnaden i öster tillkom 2004 och är förskjuten i förhållande till det äldre huset men i övrigt utförd i enlighet med detta vad gäller putsutförande, fönsterindelning och höjd. Det äldre huset ligger nära gatan med kullerstensbeläggning innanför trottoaren, längs den nya delen platsättning och längs resterande tomtgräns en hög, klippt häck.

Kulturhistoriskt värde: Odaterat gathus som torde utgöra ett av de äldsta husen i området. Placeringen nära gatan och dess bevarade gatufasad bidrar till att ge huset dess miljömässiga värde.

Hildegard 2, Askersundsgatan 4

Hildegard 10, Söderköpingsgatan 20

KVARTERET HUNDEN

Kvarteret Hunden består av fyra fastigheter men domineras av det flerbostadshus som uppfördes längs Ystadsgatan av Svenska riksbyggen under 1950-talet. Detta var del av utbyggnaden av flerbostadshus som skedde längs Jönköpingsgatan i området Husensjö i nordost under efterkrigstiden för att tillgodose bostadsbristen. Förutom flerbostadshuset består bebyggelsen av två enbostadshus – ett byggt 1924 och ett 2001 samt en låg tegelbyggnad som uppfördes som Rikets sal för Jehovas vittnen år 1963.

Kvarteret tillhörde tidigare dels Västra Ramlösa bys ägor i söder som en del av utmarksområdet Husarlyckan Fältbacken, dels stadsfarm 113 under landeriet Anneberg i norr och dels Köpinge by. Stadsplan med tomtindelning fastställdes år 1913 och under 1920-talet började tomterna styckas av. Den norra delen utmed Ystadsgatan bebyggdes inte förrän flerbostadshuset tillkom.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:

Hunden 9, Ystadsgatan 14 a,b,c

Byggår: 1953–1954

Arkitekt: Svenska Riksbyggens arkitektkontor genom Eino Talomaa

Byggmästare: Nils Axelsson

Byggherre: Riksbyggen Bostadsrättsförening Hälsingborgshus 4, Murare Arthur Andersson

Flerbostadshus i tre plan och med källare. Byggnaden ingår i den utbyggnad av flerbostadshus som uppfördes i området Husensjö, främst längs Jönköpingsgatan, under efterkrigstiden. Byggnaden är en av tre av samma typ som uppfördes längs Ystadsgatan, i kvarteren Hunden och Magdalena. Grå putsad sockel och fasader av rött räfflat tegel. Flackt sadeltak täckt av röda tegelpannor och med plåttäckta skorstenar. Fönstren är sekundära men har kvar indelningen med mindre vädringsfönster vid sidan. Södra fasadens balkonger har utbytta plåttfronter i vitt samt ursprunglig svart järndekor och räcken. Entrépartierna har utkragande omfattningar i natursten och är avtäckta med kopparplåt. Portarna är sekundära av brun aluminium med spetsigt överljus. Källargarage med gröna garageportar av plåt finns åt söder.

Kulturhistorisk värdering: Vällbevarat flerbostadshus med tidstypisk utformning vad gäller byggnadsform, entréomfattningar och balkonger som ger ett arkitektoniskt värde.

Hunden 9, Ystadsgatan 14 a,b,c

Hunden 9, Ystadsgatan 14 a,b,c

Hunden 13, Jönköpingsgatan 66

Byggår: 1963

Arkitekt: Lennart Thunberg

Byggmästare: –

Byggherre: Hälsingborgsförskolan Jehovas vittnen, Åke Fellert

Större byggnad i en våning, med röda tegelfasader och plant tak med svart sarg av fjällpanel längs takfoten. Ursprungligen uppförd som Rikets sal, samlingslokal för Jehovas vittnen. Byggnaden bestod ursprungligen endast av den större byggnadskroppen och den indragna mindre entrédelen. De två mindre byggnadsdelarna vid gavlarna i norr och söder tillkom 1974. Fasadens mittparti är klätt med brunlaserad panel och har fem höga smala fönster. Ursprungligen täcktes hela mittpartiet av liknande fönster. Kopparplåt finns ovanför fönster- och dörrparti på gatu-fasaden och i fönsterbleck. Dörren är av mörkt trä med geometrisk dekor och med sidoljus. Framför byggnaden finns en plantering med bland annat formklippta buskar som omges av ett dekorativt svart järnstaket. När lokalerna blev förskola 2011 tillkom lekplatsen på baksidan.

Kulturhistorisk värdering: Religiös samlingslokal från 1960-talet, med bevarad karaktär. Den låga byggnadsformen, tegelfasaderna, det flacka taket bakom en liggande sarg, koppardetaljer kring fönster och dörrar samt dekorativt tidstypiskt järnstaket bidrar till byggnadens karaktär och gör att byggnaden har ett miljömässigt värde längs Jönköpingsgatan som just här och norrut domineras av flerbostadshus i tegel.

Hunden 13, Jönköpingsgatan 66

Ida 7, Finjagatan 4

Ida 4, Kalmargatan 45

KVARTERET IDA

Kvarteret Ida har tio fastigheter med villor. De södra tomterna tillkom 1923 genom avstyckning från stamfastigheten Köpinge 6:74 och bebyggdes under detta och påföljande år. På den sydöstra tomten byggdes först en tvättstuga som tio år senare kompletterades med bostadshus. De norra tomterna tillkom 1925–1936 genom avstyckning från fastigheten Köpinge 6:73. Även på den två nordöstra tomterna fanns mindre uthus/byggnader innan huvudbyggnaderna uppfördes 1960 respektive 1965. Den sista byggnadsetappen skedde genom ytterligare avstyckning av de två största tomterna, nuvarande nr 14 (1981) och 16 (1990). Kvarteret utgörs av en blandning av små villor med huvudsakligen fasader i tegel varav två blivit tilläggsisolerade. Gatan i söder var ursprungligen ett servitut och har sedermera blivit en förlängning av Kalmargatan.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §:

Ida 7, Finjagatan 4

Byggår: 1937

Arkitekt: J. M. M:son-Bomér

Byggmästare: Eric Nyman

Byggherre: Byggnadssnickare Eric Nyman

Villa i 1 ½ plan med källare. Putsad sockel och fasader av rött tegel med utkragat koppskift runt huvudentré. Tvålufts-fönster i original med vitmålad bågar och röda karmar i bottenplan och i takkupor, källarfönstren har grå karmar. Valmat tak belagt med röda enkupiga betongpannor, smal skorsten i rött tegel och takkupor åt gata och baksida klädda med röd plåt med rombmönster. Två takfönster på de andra takfallen. Symmetrisk gatufasad med centralt placerad huvudentré med sekundär dörr, platt skärmtak och svängt räcke av rundstål på gjuten trappa. På den västra sidan av tomten ett indraget garage från 1951 i rött tegel och taktegel. Öppen framsida med låg kalkstenskant, gräsmatta och nylagd stenläggning.

Kulturhistorisk värdering: Välbevarat 1930-talshus med väl avvägda proportioner, symmetrisk framsida och bevarade detaljer så som fönster med olika kulörer på båge och karm, takkupor med rombmönster och trappräcke ger huset dess arkitektoniska värde.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:

Ida 4, Kalmargatan 45

Byggår: 1924

Arkitekt: Anders R. Wiberg

Byggmästare: –

Byggherre: Verkstadsarbetare Arthur Viberg

Villa i 1 ½ plan med källare. Grå putsad sockel och vita, tunt putsade fasader med takfotsgesims. Gråmålade spröjsade tvålufts-fönster i trä och lunettformade fönster i gavlar. Sadeltak belagt med gråmålad bandplåt med något utskjutande gavelsprång. På västra gaveln indragen huvudentré med gjuten trappa och vitt smidesräcke. Ovanför den en balkong med liknande räcke och på motsatta gaveln en senare tillkom-

men altandörr. Fasaderna har troligen inte varit putsade från början. 2008 uppfördes en carport i cederträ och med tak av kanalplast invid Kalmargatan i söder. Villan är placerad långt in på den sluttande tomten med trädäck och stort träd på framsida. Avgränsning mot gata med lågt spjälstaket och gånggrind med putsade pelare.

Kulturhistorisk värdering: Enkelt 1920-talshus med bevarad volym, fönstersättning och entré på gaveln. Dess placering i den sluttande terrängen och utformningen av staket och stor trädgård på framsidan ger ett miljövärde.

Ida 5, Kalmargatan 43

Byggår: 1924

Arkitekt: Nils J. Lundgren

Byggmästare: –

Byggherre: Arbetare K. A. Andersson

Villa i 1 ½ plan med källare. Ljusgrå putsad sockel och fasader av mörkrött tegel med takfotsgesims och stickbågsformade valv över de stora fönstren. Vita sekundära fönster i trä utförda efter äldre spröjsindelning. Tre små fönster västra gaveln i original. Sadeltak belagt med svartlackerad bandplåt, något utskjutande på gaveln. På norra fasaden lågt placerad källarentré med sekundär dörr från omkring 1900-talets mitt. På västra gaveln balkong med svart sinuskorrugerad plåtfrent. 1961 uppfördes ett garage i armerad betong i den södra delen av tomten. Taket har varit täckt med eternit som 2007 byttes till bandplåt. 2009 utförde en tillbyggnad i öster med fasader i vit puts och tak av bandplåt. Huset är långt indraget på tomten med avgränsning av klippt häck och terrassering med vintergrön växtlighet närmast huset.

Kulturhistorisk värdering: Enkelt 1920-talshus med bevarad volym, tegelfasad, fönstersättning, små originalfönster och källarentré. Dess placering på den sluttande tomten och hög häck bidrar till dess miljövärde.

Ida 16, Kalmargatan 49B

Byggår: 1923 tvättstuga, 1933 hus

Arkitekt: Martin Pettersson (tvättstuga och hus)

Byggmästare: –

Byggherre: Folkskollärarinnan Ester Ebbesson

Villa i 1 ½ plan med källare, burspråk åt söder och murad farstukvist på västra sidan. Putsad sockel och fasader av mörkbrunt tegel med murade fönstervalv. Valmat mansardtak belagt med svartglaserade takpannor och smal skorsten i brunt tegel. En till två takkupor på alla takfall med sidor av brunmålad plåt och pulpettak med taktegel. En del fönster i takkuporna har bytts mot tvåluftsfönster, tidigare hade de fyra luftr. Balkonger ovanpå burspråk och farstukvist med murade pelare av tegel och räcke av rundstål. Öppen framsida med låg kalkstenskant, gräsmatta och nylagd stenläggning. Enligt bygglovshandlingar ska det redan 1923 ha uppförts en tvättstuga av samma byggherre, ritat av samma arkitekt som huset. 1970 utfördes fönsterändringen på ett par av takkuporna.

Kulturhistorisk värdering: Ovanligt utformad 1930-talsvilla med varierad fönstersättning i enlighet med funktionalismens idéer och valmat mansardtak med takfönster och balkonger ger tillsammans med det karakteristiska mörka teglet dess arkitektoniska värde.

Ida 5, Kalmargatan 43

Ida 16, Kalmargatan 49B

Inga 12, Sofiebergsvägen 20

KVARTERET INGA

Kvarteret Inga består av 11 fastigheter, samtliga bebyggda med bostadshus. Kvarteret ligger mellan Uppsalagatan och Norrköpingsgatan, söder om kvarteret Vega och avgränsas i norr av den trafikerade Sofiebergsvägen och i söder av den gamla Söderköpingsgatan. Området utgjordes ursprungligen av Västra Ramlösa bys utmarksområde Husarlyckan, tillsammans med övriga kvarter mellan Ystadgatan, Uppsalagatan, Söderköpingsgatan och Jönköpingsgatan. I början av 1900-talet styckades den del av Husarlyckan som idag är kvarteret Inga och Vega upp, och försäljning av tomter påbörjades år 1908. Kvarteren bebyggdes till största delen med egnahemsvillor och enkla småhus, av familjer ur arbetarklassen som ville bort från de trångbodda kvarteren i södra Helsingborg. På så sätt är Inga ett av de kvarter i Fältabacken som varit bebyggt under längst tid. Sex av de elva bostadshusen saknar nybyggnadsår i byggnadsnämndens arkiv, men är troligen uppförda under 1910- eller 1920-talet. Gemensamt för de äldsta byggnaderna är att de är kraftigt förändrade genom åren. Det fastställt äldsta huset är Sofiebergsvägen 20 med ritningar från 1915, signerade Ernst Sjöström. I kvarteret finns två hus från 1970- och 1980-talet samt ett från 2000-talet, uppförda efter rivning av äldre byggnader.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:

Inga 12, Sofiebergsvägen 20

Byggår: 1915

Arkitekt: Ernst Sjöström

Byggmästare: –

Byggherre: –

Villa i 1 ½ plan med källare. Enligt uppgift påbörjades uppförandet 1915, ursprungligen avsedd för två hushåll med en lägenhet på vardera planet. Hög, gråfärgad och putsad sockel, slätputsad, vitmålad fasad med profilerad takgesims. Sadeltak med svart tegelimiterande plåt, två takfönster mot söder och en murad skorsten. Åt norr finns ett femkantigt burspråk med höga smala fönster och entré. Dörren är en dubbel spegeldörr med glasparti och överljus. Ovanför burspråket finns en frontespis med sadeltak och utgång till balkong på burspråkets tak. Mot söder finns ytterligare en entré. De grå träfönstren är troligen från 1950-talet och har två till tre lufter. Under 1950-talet sattes även nya fönster in i gavlarna efter ritning av arkitekt Johnny Ekström. Byggnaden ligger placerad nära gatan med entré mot Sofiebergsvägen. Trädgården omges av en klippt häck.

Kulturhistorisk värdering: Villa med bevarad volym som berättar om Fältabackens tidiga villabyggnande. Mot Sofiebergsvägen utgör byggnaden ett miljömässigt värdefullt inslag i gatubilden. Främst utgörs detta av volymen, den putsade fasaden med listverk samt den lummiga trädgården som avgränsning mot gatan. Att det varit ett tvåbostadshus ger ett historiskt värde.

KVARTERET JOHANNA

Kvarteret Johanna består av 15 fastigheter bebyggda med enbostadshus. De flesta fastigheter bebyggdes mellan 1923 och 1927 då en del tomter styckades av från "Husarlyckan Fältbacken nr 1", Västra Ramlösa nr 9:14, och från Västra Ramlösa 4:12. Några hus är dock odaterade och kan vara äldre. På nuvarande fastighet nr 18 fanns det enligt tomtindelningen som gjordes 1933 ett hus som delvis låg på gatumark och det kan överensstämma med det som är utritat på häradsekonomiska kartan från 1910–15. Detta hus ersattes av en ny villa 1969. Ytterligare tre villor tillkom 1967, 1979 och 1980 genom rivning av äldre bebyggelse. Likaså fanns det en byggnad på fastighet nr 11, innan det nuvarande huset byggdes 1927, som enligt handlingarna var bostad och det finns kvar än idag.

Kvarteret präglas av att bebyggelsen har vitt skilda uttryck, dels på grund av att de äldre husen ursprungligen varit olika stora och uppförda med olika material och dels på grund av att många blivit ombyggda, tilläggsisolerade eller ersatta med ny bebyggelse.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:

Johanna 5, Ronnebygatan 38

Byggår: 1933

Arkitekt: Ewald Köhler

Byggmästare: Murare Gunnar Hansson

Byggherre: Murare Gunnar Hansson

Villa i 1 ½ plan med källare, ursprungligen avsett för två hushåll med en lägenhet på vardera planet. Putsad sockel och fasader av mörkrött tegel med murade fönstervalv, takfots- och gavelgesims. Mansardtak belagt med rött enkupigt tegel lagt i liv med gavelmur. Vita tvåluftsfönster i trä och en takkupa klädd med röd plåt. Huvudentré mot gata med omfattning av gråmålade, putsade pelare och litet utskjutande plåttäckt tak. Indragen originaldörr med spegelindelning och spröjsad glasning med gult råglas. Gjuten trappa med låga murade sidor. Balkong mot söder med smäckert smidesräcke. 1988 ersattes ett friliggande garage från 1959 med det nuvarande som är uppfört intill husets norra fasad och har fasadpanel och sargtak. Även uterummet på baksidan uppfördes. Tomtavgränsning med låg kalkstensmur, rundklippt buskage som flankerar entrén på framsidan.

Kulturhistorisk värdering: 1930-talsvilla med bevarad tegelfasad, gesims, tegeltak i murliv, tvåluftsfönster och originaldörr som har ett stort arkitektoniskt värde. Att det varit ett tvåbostadshus ger ett historiskt värde.

Johanna 5, Ronnebygatan 38

Johanna 6, Ronnebygatan 40

Johanna 6, Ronnebygatan 40

Byggår: 1924

Arkitekt: O. Andersson

Byggmästare: –

Byggherre: Gummiarbetare Ossian Skog och Gummiarbetare Georg Nydahl

Villa i två plan med källare, gavel placerad mot gata. Putsad sockel och fasader av helsingborgstegel med murade fönstervalv och takfotsgesims. Valmat tak med svart skivtäckt plåt. Burspråk med entré och balkong på båda gavlar varav den mot gatan har senare tillkommen överbyggnad med pelare och tak. Under detta syns äldre tak i fasettlagd eternit. Vita tvåluftsfönster i trä. Sekundär dörr och trappa mot gata. Taket ska ursprungligen ha varit täckt med papp. 1983 byggdes ett garage med fasadpanel i nordöstra delen av tomten. Tomtavgränsning med vintergrön växtlighet och höga buskage.

Kulturhistorisk värdering: 1920-talsklassistisk villa vars bevarade tegelfasad, gesims och valmade tak har ett arkitektoniskt värde. De två likadana entréerna på vardera gaveln är ett ovanligt drag som bidrar till husets särprägel. Tillkommen överbyggnad på balkongen ingår inte i klassningen.

Johanna 10, Norrköpingsgatan 15

Johanna 10, Norrköpingsgatan 15

Byggår: troligen 1923 (tomten avstyckades detta år)

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Villa i 1 ½ plan med källare, gavel mot gata med tillbyggnader vid vardera gaveln och farstu i norr. Putsad och gråmålad sockel och fasader av gul liggande panel. Brant sadeltak med enkupigt rött tegel, något utskjutande takfot och ett senare takfönster. Vita sekundära spröjsade tvåluftsfönster på huvudbyggnad och sekundär ytterdörr. Stor balkong med träribbor ovanpå tillbyggnaden på framsidan. 1955 reparerades den dåvarande balkongen och fasaden kläddes med sidiplattor. 2007 gjordes en tillbyggnad mot gatan varmed den befintliga balkongen togs bort. 2008 uppfördes ett friliggande garage med träpanel och takpannor. 2011 gjordes en tillbyggnad i form av en glasveranda på baksidan. Klippt häck utmed gatan och gånggrind framför farstun.

Kulturhistorisk värdering: Villa som troligen är uppförd på 1920-talet. Dess tegeltak med brant lutning, liksom fasadpanelen som har varit ett vanligt material på de äldre husen i Fältabacken ger ett miljömässigt värde.

Johanna 11, Norrköpingsgatan 13

Byggår: 1927

Arkitekt: Harald Andersson

Byggmästare: –

Byggherre: Arbetare Joh. Jönsson Fris

Villa i 1 ½ plan med källare, ursprungligen avsett för fyra hushåll med två lägenheter på vardera plan. Putsad sockel och fasader av mörkt helsingborgstegel med murade fönstervalv, takfots- och gavelgesims. Mansardtak belagt med rött enkupigt tegel lagt i liv med gavelmur. Gröna tvåluftsfönster och indragna takkupor med plåtklädnad, en på vardera takfallet. Två huvudentréer, en mot gata och en mot trädgård, med omfattningar av putsade pelare och litet utskjutande tak. Sekundär dörr med kassettfaner och överljus, gjuten trappa. 1962 tillkom ett takfönster och de ursprungliga spröjsade fönstren har bytts mot de nuvarande. Vid uppförandet fanns det redan ett boningshus på tomten som 1927 skulle reveteras, det fick senare eternittak. Huset ligger idag bakom huvudhuset. Liten förträdgård med låg mur avtäckt med kalksten.

Kulturhistorisk värdering: 1920-talsvilla med bevarad tegelfasad, gesimsar, tegeltak i murliv och bibehållen fönstersättning och tvåluftsfönster med ett stort arkitektoniskt värde. Även det faktum att det varit ett flerbostadshus och att det finns ytterligare ett bostadshus ger ett historiskt värde.

Johanna 23, Ronnebygatan 32

Byggår: 1924

Arkitekt: Martin Pettersson

Byggmästare: –

Byggherre: Rörläggare Ragnar Svensson

Villa i 1 ½ plan med källare, ursprungligen avsedd för två hushåll med en lägenhet på vardera planet. Putsad grå sockel och putsad ljusgrå fasad med takfots- och gavelgesims. Sadeltak belagt med enkupigt rött tegel i liv med mur och två skorstenar. Äldre vita spröjsade tvåluftsfönster, och två mindre fönster med spröjsat råglas flankerar ytterdörr. På framsidan sekundär ytterdörr med putsad omfattning i form av pelare och rak överliggare. Gjuten sidotrappa med bred avsats och murad framsida. På norra fasaden sidoentré med gjuten trappa och enkelt räcke av rundstål. På hörn mellan entréer armatur med opalglas. På södra gaveln balkong med smäckt smidesräcke. En takkupa och takfönster på takfall åt trädgården har tillkommit sedan uppförandet. Genomsiktligt trästaket utmed tomtgränsen med gånggrind av gjutna pelare och trägrind. I norr något indraget litet garage med träpanel.

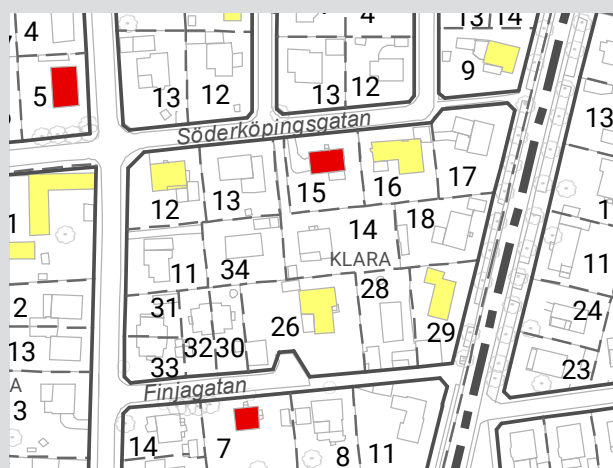
Kulturhistorisk värdering: Välbevarad 1920-talsvilla med bevarad volym, takform med taktegel i murliv, äldre fönster, bred trappa, balkong-räcke i smide och dörromfattning ger ett arkitektoniskt värde.

Johanna 11, Norrköpingsgatan 13

Johanna 23, Ronnebygatan 32

Klara 15, Söderköpingsgatan 32

KVARTERET KLARA

Kvarteret Klara består av 14 fastigheter med villor varav två är parhus. Redan 1905 utfördes en delning av 14/100 mantal nr 6 Köpinge i fem delar som senare omvandlades till stadsägor och de övre av dessa omvandlades senare till kvarteret Klara. Vid den första stadsplanen som gjordes 1933 fanns två bostadshus inom nuvarande fastigheter nr 11 och 31. Det förra huset finns kvar men är av okänd ålder medan det andra som ritades av Harald Andersson 1923 är rivet. De fanns även ett par mindre byggnader, troligen ej bostäder i den södra delen. Efter att kvarteret tomtindelats för andra gången 1957 kom byggandet igång och sex villor uppfördes i den nordöstra delen. Då hade kvarteret fått tre rader av tomter med servitut till den inre tomten. På 1960-talet byggdes ytterligare två villor och 1972 styckades tomten i sydost av i två delar.

År 1990 gjordes återigen en avstyckning för uppförandet av parhus, och i kvarterets mitt styckades slutligen ytterligare en del av till en fastighet som bebyggdes 2009. Det äldsta huset och de tre senaste skiljer sig från 1950–1970-talens villor genom att de förra har putsade fasader och är förhållandevis höga. De andra är uppförda med fasader av tegel och i huvudsak i ett plan.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §:

Klara 15, Söderköpingsgatan 32

Byggår: 1957

Arkitekt: Byggnadsingenjör Torsten Nilsson

Byggmästare: –

Byggherre: Ingenjör Eric Gustav Hellberg

Villa i ett plan med källare och källargarage i väster. Grå putsad sockel och fasader av gult tegel med svagt utkragat koppskift runt ytterdörr och oktagonalt grönmålat fönster på framsidan. Flackt sadeltak med utskjutande taksprång belagt med rött enkupigt tegel. Bruna enlufts-fönster i original. På framsidan huvudentré med dörr i karosspanel och oktagonal glastruta, klinkerklädd gjuten trappa med brunmålat järnräcke och lampett. Garage med slagportar och intill det en källardörr i brun karosspanel. På baksidan altan som delvis byggts in 1983. Förträdgård med buskage och klinkerlagd gång samt stenlagd nedfart till garage.

Kulturhistorisk värdering: Välbevarad och nätt 1950-talsvilla med tegelfasad, originalfönster varav ett är tidstypiskt utformat med oktagonal form, dörrar i karosspanel och flackt tegeltak ger ett arkitektoniskt värde.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:**Klara 12, Söderköpingsgatan 26**

Byggår: 1965

Arkitekt: Arkitekt Walter Pettersson

Byggmästare: Byggmästare Thure Andersson, Mörarp

Byggherre: Arkitekt Walter Pettersson

Villa i ett plan med putsad grund, fasader av gult tegel och brunmålad locklistpanel i gavelrösten. Flackt sadeltak belagt med brunröda tvåkupiga betongpannor med utskjutande takfot och bruna vindskivor i trä. Enlufts-fönster i original med bruna karmar och vita bågar. Tre smala fönster bredvid entrén med blyspröjs. På västra gavel stort fönsterparti med markis. Huvudentré på framsidan med dörr av träfaner med stående panel och sidoljus med blyspröjs. Trappan är tillgänglighetsanpassad. Garage byggt invid husets nordöstra hörn är samtida och uppfört i gult tegel och sargtak. I tomtgräns på västra sidan ett nätstaket och mot framsida trästaket mellan tegelpollare. Förträdgård med vintergrön växtlighet.

Kulturhistorisk värdering: Nätt 1960-talshus med enkel utsmyckning i form av blyspröjsade fönster och dörr med sidoljus, gult tegel, flackt tegeltak och garage utfört i enlighet med huset ger ett miljömässigt värde.

Klara 16, Söderköpingsgatan 34

Byggår: 1957

Arkitekt: Byggnadsingenjör Stig Nilsson

Byggmästare: Byggnadsingenjör Stig Nilsson

Byggherre: Byggnadsingenjör Stig Nilsson

Villa i ett L-format plan. Låg mörkgrå putsad grund, fasader av vitmålat tegel med rullskift i rött tegel under takfot. Flackt icke utskjutande tak belagt med papp och plåttäckt gavelkrön. Sekundära vita vridfönster med en luft. Indragen huvudentré klädd med rött tegel, svartmålad glasad trädörr med stort sidoljus av glasbetong och putsat mittparti. Klinkerklädd trappa med enkelt mitträcke av plattstål. Enligt ritningarna ska garaget ursprungligen ha varit i den västra delen men har sedermera gjorts om till bostad. Ett nytt garage uppfördes 1962 av samme ägare och i samma stil som huset på den östra sidan. 2010 tillbyggnad med uterum på baksidan och plank. Hela framsidan, inklusive trottoaren är stensatt med betongsten. Endast en liten plantering och klätterväxt intill entré.

Kulturhistorisk värdering: Tidstypiskt nätt 1950-talshus med tak i liv med fasad, tämligen sluten framsida, dekor av rött tegel, garage utformat efter husets stil och särskilt påkostad entré ger huset ett högt arkitektoniskt värde.

Klara 12, Söderköpingsgatan 26

Klara 16, Söderköpingsgatan 34

Klara 26, Finjagatan 3

Klara 29, Sockengatan 112

Klara 26, Finjagatan 3

Byggår: 1969

Arkitekt: Lennart Christiansson

Byggmästare: Byggnadsingenjören Bengt Karlsson

Byggherre: Fru Sonja Andersson

Villa i ett plan med källare och T-formad plan. Gråmålad putsad grund, fasader av rött hålkälstegel och svart locklistpanel i gavelrösten. Flackt sadeltak belagt med svartglaserade pannor med utskjutande takfot och vindskivor i svartmålat trä och täcklist av koppar. Vita enluftsfnster delvis i original med markiser. Huvudentré i östra hörnet mellan huskropparna, indraget under tak med tegelpelare, skifferklädd trappa och trädörr med fasettpanel. Intill entrén tre höga fnster och ett mindre i glasbetong. På andra sidan ett uterum från 1975. Dubbelgarage byggt invid tomtens sydvästra hörn, även det uppfört med hålkälstegel och flackt sadeltak av papp. Huset är placerat långt in på tomten med klinkersättning närmast huset en stor öppen trädgård med en del vintergrön växtlighet och höga lövträd.

Kulturhistorisk värdering: Enkelt utformat 1960-talshus i T-plan men med lite mer exklusiva materialval i form av hålkälstegel och undanskymd men omsorgsfullt utformad entré. Hus såväl som garage och öppen trädgård med stenkantad rabatt har ett miljövärde.

Klara 29, Sockengatan 112

Byggår: 1972

Arkitekt: Bertil & Lennart Ekholm, Arkitekt- och ingenjörbyrå, Klippan

Byggmästare: –

Byggherre: –

Villa i 1 ½ plan med låg putsad sockel, fasader av vitt kalksandstegel och svart locklistpanel i gavelröste med balkong på ena gaveln. Sadeltak belagt med svarta betongpannor med takkupa. Svarta spröjsade tvåluftsfnster med träluckor. Huvudentré med svartmålad trädörr av stående panel och sidoljus med råglas. Tillbyggnad på baksidan och friliggande garage i söder med fasadpanel och sargtak. Förträdgård med kant av natursten och klippt häck av barrväxt.

Kulturhistorisk värdering: Tidstypiskt 1970-talshus uppförd i skånsk tradition med långsträckt länga och spröjsade fnster.

KVARTERET OLIVIA

Kvarteret Olivia består av tio fastigheter med villor uppförda mellan 1923 och 1952. Tomterna styckades av från fastigheten Köpinge 7:10 redan 1923–25 varmed fyra villor uppfördes på den västra sidan. Tomterna omvandlades senare till stadsägor i Filborna varefter området eller stadsdelen enligt lantmäterikartorna kallades Filborna. På den tomt där den senast uppförda villan ligger fanns en föregångare i form av ett mindre hus eller uthus som troligen inte varit avsett som bostad. Minst två av villorna var ursprungligen uppförda med fasader av träpanel. Fastän det inte skiljer så många år mellan villorna har de genom åren fått olika uttryck genom tilläggsisoleringar och ombyggnader. Få hus har bevarade fasader, troligtvis är det bara en röd tegelvilla från 1936 som är helt i originalskick.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:

Olivia 4, Mönsteråsgatan 8

Byggår: 1936

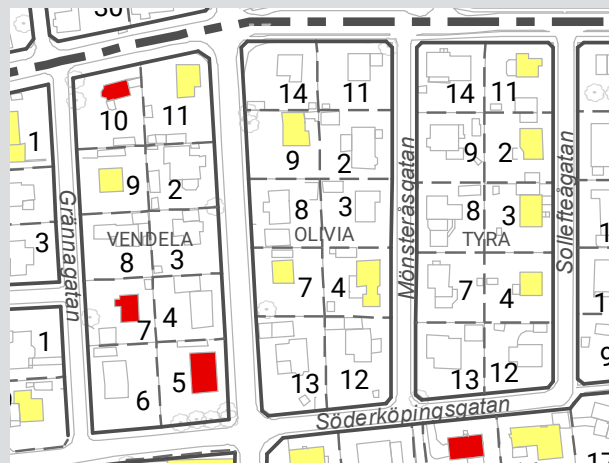
Arkitekt: Edvin Tidblad

Byggmästare: Carl Håkansson

Byggherre: Margarinarbetare Harald P. Håkansson och undersköterska Anna Håkansson

Villa i 1 ½ plan med källare, ursprungligen uppförd för två hushåll med en separat lägenhet på ovanvåningen. Grå putsad sockel och fasader av mörkrött tegel med takfots- och gavelgesims och murade valv över fönstren. Sadeltak belagt med röda tvåkupiga tegelpannor lagda i liv med gavelmur. Vitmålade originalfönster med två lugter och ett runt fönster invid huvudentré. Nätt takkupa klädd med röd plåt. På framsidan huvudentré med sekundär men äldre trädörr markerad med en indragning av murverket och ett svagt utskjutande överstycke. Gjuten trappa med låga sidor. På norra fasaden sidoentré med trädörr, gjuten trappa och räcke av rött rundstål. På den södra gaveln fanns ursprungligen burspråk med balkong ovanpå. 1989 byggdes ett friliggande garage och 1998 gjordes en tillbyggnad i söder, ritad av Pontus Möller Arkitekter AB, med puts- och tegelfasad. I tomavgränsningen gjuten kantmur med lågt staket och grindpelare i rött tegel med trägrind. Spaljerade träd och annan högre växtlighet innanför staket.

Kulturhistorisk värdering: Ett välbevarat 1930-talshus vars röda tegelfasad, originalfönster, tegeltak i liv med mur, nätta takkupa och trädörrar ger huset ett arkitektoniskt värde. Tillbyggnaden är anpassad och utformning av trädgård och staket framför huset bidrar till helhetsintrycket.

Olivia 4, Mönsteråsgatan 8

Olivia 7, Kalmargatan 31

Olivia 9, Kalmargatan 27

Olivia 7, Kalmargatan 31

Byggår: 1925

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: Verkstadsarbetare Nils Martin Jönsson

Villa i 1 ½ plan med källare, ursprungligen uppförd för två hushåll med en separat lägenhet på ovanvåningen. Grå putsad sockel och gula putsade fasader med vit takfots- och gavelgesims. Sadeltak belagt med röda enkupiga tegelpannor lagda i liv med gavelmur. Vitmålade spröjsade tvåluftsfönster i original, de i bottenvåningen på södra gaveln är något lägre än de andra. På framsidan huvudentré med sekundär men äldre trädörr och omfattning av putsade kolonner med tympanonformat skärmtak. Gjuten trappa med låga vitputsade sidor. På den norra gaveln en sidoentré och på den södra gaveln en balkong vars räcke bytts mot träribbor. En takkupa klädd med gul plåt tillkom 1949 och friliggande carport 1975. I tomtavgränsning gjuten kantmur med gjutna pollare och trästaket med grind.

Kulturhistorisk värdering: 1920-talsklassistisk villa som med sin bevarade volym, putsade fasader, tegeltak i murliv, äldre fönster och entré markerad med putsad portik har ett arkitektoniskt värde.

Olivia 9, Kalmargatan 27

Byggår: 1924, tillbyggnad i söder 1935

Arkitekt: Carl Svensson, tillbyggnad Edvin Tidblad

Byggmästare: –

Byggherre: Järnvägsman C. H. Hansson

Ursprungligen ett litet hus med kök, två rum och källare. Låg putsad grund och fasader av locklistpanel avfärgade i brutet vitt. Sadeltak med svagt utskjutande takfot täckt med korrugerad eternit och papptak över veranda. Plåtlister täcker vindskivor. Röda spröjsade tvåluftsfönster i trä, äldre spröjsade fasta fönster i veranda. 1935 tillkom en vinkelbyggnad med veranda och bakre entré i söder. Senare har en lägre tillbyggnad gjorts åt norr och öster. 2014 byttes fönster och panel och ytterligare en veranda tillkom framför den tidigare från 1935. Bygglov från 2019 finns för ytterligare tillbyggnad samt takbyte till plåt. Låg kantmur och gånggrind med smidesräcke och gjutna pelare.

Kulturhistorisk värdering: Det ursprungligen lilla och enkla huset kan avläsas genom sin gavel och de etappvisa utbyggnaderna som hålls samman med locklistpanel vilket ger ett historiskt värde och visar på den småhusbebyggelse som funnits i området.

KVARTERET SELMA

Kvarteret Selma består av 12 fastigheter bebyggda med villor, uppförda mellan åren omkring 1923 och 1984, och en äldre gård. Gården som förut utgjordes av Köpinge nr 6 är av okänt datum men är troligen uppförd någon gång efter enskiftet för Köpinge by som var 1818. Själva byn låg strax öster om Ramlösa brunn men en smal remsa som tillhörde byns marker sträckte sig långt norrut mot Helsingborgs stad. 1905 lät gårdens dåvarande ägare Per Persson dela in en del av marken i tomter som senare blev kvarteren Selma, Hildegard, Hilda och Fredrika. På 1920-talet tillkom tre hus i kvarterets västra sida. Ytterligare två hus byggdes på 1950-talet och på 1970-talet blev kvarteret fullt utbyggt med ytterligare villor från 1970-talet. 1984 revs ett av de äldre husen och ersattes med ett nytt. Även de nuvarande fastigheterna nr 5, 6 och 11 har haft annan bebyggelse förut.

Den nuvarande bebyggelsen präglas dels av 1970-talets bebyggelse. De två kvarvarande 1920-talshusen är dolda, det ena bakom tilläggsisolering som troligen tillkommit i samband med oljekrisens 1970-tal och det andra bakom tillbyggnader. Även gårdsmiljön har påverkats av 1970-talets förändringar men dess långa gula tegellänga har kvar en äldre karaktär.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:

Selma 1, Kalmargatan 50

Byggår: bostadslänga 1862, ombyggt 1968 och 1978

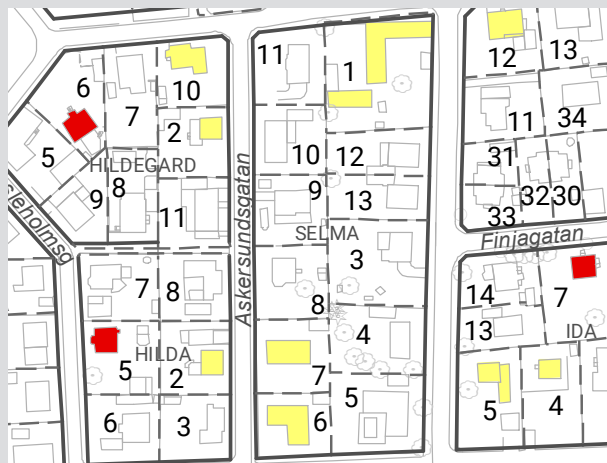
Arkitekt: ombyggnader Jan-Erik Forell

Byggmästare: –

Byggherre: –

Äldre bostadslänga längs norra sidan, sammanbyggd med en före detta ekonomibyggnad i vinkel. Enligt äldre kartor fanns det ytterligare en långa längs norra tomtgränsen, riven någon gång mellan 1905 och 1954. Bostadslängan uppförd med låg naturstensgrund, fasader av gult tegel och gavelröste av grönlaserad lockpanel. Sadeltak belagt med betongpannor och utskjutande takutsprång. Vita spröjsade tvåluftsfönster med äldre glas åt norr. Länga i vinkel varav en del består av korsvirke med putsade fack, resten av fasaden är putsad och avfärgad i vitt. Sekundära stallfönster med blindspröjs åt väster och större fönster och takkupor på motsatta sidan. En senare uppförd länga längre in på tomten med fasader av lockpanel. Gården hålls samman av en hög tegelmur som är sammanbyggd med ett uterum med sargtak och en fönsterrad under takfoten Logen inreddes 1968 och 1978 byggdes huvudbyggnaden om och uterummet tillkom. Liten förträdgård invid trottoar men större delen av en stor och lummig trädgård finns bakom muren. På den västra sidan öppen gårdsplan.

Kulturhistorisk värdering: Gårdsmiljö med historiskt värde då stora delar av de omgivande kvarteren tillkommit genom avstyckningar från denna. Gården ger en bild av hur det småskaliga jordbrukslandskapet såg ut förut, tegellängan med äldre spröjsade fönster och den stora lummiga tomten bidrar därför till det miljömässiga värdet.

Selma 1, Kalmargatan 50

Selma 1, Kalmargatan 50

Selma 6, Askersundsgatan 11

Selma 6, Askersundsgatan 11

Byggår: 1971

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Villa i ett plan med källare, L-formad plan. Svart putsad sockel, bruna tegelfasader, valmat tak belagt med shingel. Svarta enluftsfinster. Ytterdörr på norra sidan flankerad av vintergrön växtlighet och smal rabatt mellan hus och plattlagd uppfart. Garage med brun tegelfasad och sargtak, beläget långt indraget på tomten.

Kulturhistorisk värdering: Tidstypisk 1970-talsvilla med valmat tak, tegelfasad och utformning av uppfart bidrar till ett miljömässigt värde.

Selma 7, Askersundsgatan 9

Byggår: 1971

Arkitekt: Sydsvenska Småhus AB

Byggmästare: –

Byggherre: –

Villa i ett plan med källare och gavel mot gata. Putsad sockel, gula tegelfasader, valmat betongtak med bred inklädd takfot. Svarta enluftsfinster varav ett större med blyspröjs. Dörr med stående träpanel och sidoljus av glasbetong. Garage långt indraget på tomten med tegelfasad och sargtak. Öppen förträdgård med stenkantade rabatter framför huset.

Kulturhistorisk värdering: Tidstypisk 1970-talsvilla med valmat tak, tegelfasad och lummig förträdgård bidrar till ett miljömässigt värde.

Selma 7, Askersundsgatan 9

KVARTERET TEKLA

Kvarteret Tekla var tillsammans med kvarteret Agda ett av de första kvarteren att bebyggas i Fältbacken. Marken tillhörde tidigare Köpinge by nr 6 och styckningsplanen från år 1898 visar att kvarteret ursprungligen innehöll sju tomter – tre mindre längs Söderköpingsgatan och en enkel rad med fyra tomter söderut i kvarteret. År 1905 var alla tomter sålda och redan år 1915 var många tomter bebyggda. Idag har endast de tre fastigheterna längs Söderköpingsgatan och fastigheten söderut kvar sin ursprungliga form medan övriga styckats av. Kvarteret innehåller idag tio fastigheter och består av blandad bebyggelse där de äldsta byggnaderna som troligen är från tiden kring sekelskiftet ligger längs Söderköpingsgatan – tre kraftigt förändrade äldre gatuhus – och längs Uppsalagatan. I södra delen av kvarteret ligger tre bostadshus byggda från 1980-talet till 2000-talet, ett mot Uppsalagatan och tre mot Norrköpingsgatan. Både byggnaden på Uppsalagatan 39 och Norrköpingsgatan 46 har ersatt äldre byggnader som rivits. Ett karaktärsdrag hos kvarteret är den stadsmässiga prägeln längs Söderköpingsgatan där byggnaderna ligger i gatuliv, vilket även syns i kvarteret Agda, Brita och till viss del i kvarteret Fredrika.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §:

Tekla 8, Uppsalagatan 41

Byggår: –
Arkitekt: –
Byggmästare: –
Byggherre: –

Liten villa i 1 ½ plan och källare, troligen uppförd omkring 1900–1910. Putsad och gråmålad sockel, fasader i vit slätputs med hörnlisener och mönstermurad gördellist av rött tegel. Sadeltak belagt med grön bandplåt med kraftigt takutsprång och profilerade taktassar. Sekundära fönster som ska efterlikna korspostfönster och små enlufts-fönster ovanför gördellist i norr. Mot väster en överbyggd altan med entré i form av grönmålad pardörr med speglar. Ovanför altanens plåtklädda tak en takkupa med utgång i form av spröjsad pardörr, tillkommen 2008. Tomtavgränsning med murgröna och två trägrindar.

Kulturhistorisk värdering: Äldre villa med miljömässiga värden på grund av den omsorgsfullt utformade putsade fasaden med mönstermurning samt utskjutande taksprång och synliga taktassar. Som en av de äldsta byggnaderna i området är den även en tydlig årsring och har ett värde för berättelsen om områdets utveckling.

Tekla 8, Uppsalagatan 41

Tekla 9, Uppsalagatan 37

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:**Tekla 9, Uppsalagatan 37**

Byggår: –
Arkitekt: –
Byggmästare: –
Byggherre: –

Äldre bostadshus i två våningar, med okänt nybyggnadsår. Slätputsad ljusgul fasad med kraftig, profilerad vit gördelgesims samt profilerade vita fönsteromfattningar på bottenvåningen. Byggnaden har höjts mot gatan, vilket gett en andra våning och ett asymmetriskt sadeltak med brantare takfall mot trädgården där ursprunglig byggnadshöjd bevarats. Ovanvåningen har släta vita fönsteromfattningar och enkel taklist. Taket är täckt av röd plåt. En smal tillbyggd vinkelbyggnad finns i norra delen av tomten. En veranda tillkom år 1926, möjligen även burspråket åt söder. År 1971 gjordes byggnaden om till tvåfamiljshus. År 1996 byggdes balkongen in och en carport tillkom åt norr. Byggnaden ligger indragen en bit på tomten med en häck mot gatan samt en vit trägrind. Mot gatan i söder finns ett litet före detta garage med putsad fasad och sadeltak täckt av rött tegel.

Kulturhistorisk värdering: Äldre bostadshus med främst miljömässigt värde på grund av förändringar i volym och karaktär.

KVARTERET TYRA

Kvarteret Tyra består av tio fastigheter med villor uppförda mellan 1936 och 1958. Tomterna styckades av från fastigheten Köpinge 7:10 och tomtindelningen gjordes 1936 varefter fem villor uppfördes. Ytterligare två tillkom 1947 och på 1950-talet byggdes de sista tre villorna. På de tre senare tomterna fanns före uppförandet av villorna mindre hus eller uthus som troligen inte varit bostäder. De flesta villor är uppförda i tegel, det röda teglet som var vanligast under 1930- och 1950-talen dominerar. En villa har ursprungligen varit putsad och en har blivit putsad på senare år. De funktionalistiska dragen gör sig gällande med stora fönsterpartier, fönster i hörn och runda fönster samt med enkla skärmtak i plåt över entréerna. Flera villor har förändrats vid takomläggning då ny takutformning, betongpannor och stora takkupor tillkommit.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:

Tyra 2, Sollefteågatan 4

Byggår: 1955

Arkitekt: Johnny Ekström

Byggmästare: –

Byggherre: Kontorist Karl Gustaf Engert

Villa i 1 ½ plan med källare. Putsad sockel och fasader av rött tegel med svagt utkragade koppskift kring tre av de stora fönstren på nedre botten och kring ytterdörren. Sadeltak med utskjutande taksprång och synliga taktassar belagt med brunt enkupigt tegel. Bruna sekundära enlufsfönster varav ett på den södra gaveln och ett litet på framsidan har blyspröjsade, färgade glas. På framsidan huvudentré med dörr i fasettpanel och råglasrutor, klinkerklädd gjuten trappa med räcke av plattjärn och lampett intill dörr. Balkong i söder med smäckert räcke och sekundära balkongdörrar. På södra gaveln ett parti med glasbetong invid indragen altan. Delvis nedsänkt garage från 1959 i rött tegel med gavelfront, slagportar och pulpettak och carport från 1997. Öppen förträdgård med låg naturstensmur.

Kulturhistorisk värdering: Tidstypisk 1950-talsvilla som genom sin tegelfasad, utkragade omfattningar, tegeltak och originaldörr har ett arkitektoniskt värde. Garageutformning och förträdgård med naturstensmur har en betydelse för helhetsintrycket.

Tyra 3, Sollefteågatan 6

Byggår: 1958

Arkitekt: Aneby hus, AB Aneby Industrier

Byggmästare: –

Byggherre: Radiotelegrafist Heinrich och Taima Liivo

Villa i 1 ½ plan med källare. Putsad sockel och fasader av gult tegel med svagt utkragat koppskift kring ett stort fönster på den södra gaveln. Sadeltak med utskjutande taksprång och synliga taktassar belagt med betongpannor, ett takfönster, hög tegelskorsten och plåtklädda vindskivor. Vita fönster varav en del, så som tvålufsfönstren på framsidan, är i original. På framsidan huvudentré markerad med rött tegelskift, originaldörr i träfaner med glasruta, klinkerklädd gjuten trappa med räcke av brunmålat plattjärn och lampett intill dörr. Intill norra gaveln ett garage

Tyra 2, Sollefteågatan 4

Tyra 3, Sollefteågatan 6

Tyra 4, Sollefteågatan 8

Tyra 11, Sofiebergsvägen 50

byggt 1969 med putsad fasad, sargtak och slagportar som ersatt tidigare källargarage. Gånggrind med bara tegelpelare, lågt trästaket längs halva tomtavgränsningen.

Kulturhistorisk värdering: Enkel 1950-talsvilla med några få detaljer så som tegelutkragning kring fönster och dörr, flackt sadeltak med hög tegelskorsten samt dörr och en del fönster i original ger ett miljövärde.

Tyra 4, Sollefteågatan 8

Byggår: 1947

Arkitekt: J. M. Bomér

Byggmästare: –

Byggherre: Byggnadssnickare Anders Andersson

Villa i 1 ½ plan med källare, ursprungligen uppförd för två hushåll med en lägenhet på vardera planet. Grå putsad sockel och ofärgad kvastputsad fasad. Sadeltak täckt med rött enkupigt tegel, utskjutande taksprång, skorsten i rött tegel och inklädd takfot. Blåa tvåluftsfönster varav merparten är i original, fönsterluckor på framsidan. Ett stort perspektivfönster i söder med utkragad omfattning. Fransk balkong på samma gavel är nyligen bytt. På norra gaveln huvudentré med blåmålad omfattning, nätt skärmtak i plåt, äldre dörr med träfaner och glasruta, klinkerklädd gjuten trappa med räcke av svartmålat plattjärn. På samma gavel murades garageöppningen igen 1998. Terrasserad altan på baksidan med uterum. Staket med gjutna pollare och järnstag med häck innanför.

Kulturhistorisk värdering: Enkelt 1940-talshus vars bevarade byggnadsvolym, strukturputs, tegeltak, originalfönster med luckor och skärmtaksförsedda entré med trädörr har ett arkitektoniskt värde.

Tyra 11, Sofiebergsvägen 50

Byggår: 1936

Arkitekt: J. M. M:son-Bomér

Byggmästare: Gottfrid Olsson

Byggherre: Murare Bror Wåhlstedt

Villa i två plan med källare, burspråk i norr och farstu i öster. Putsad sockel och fasader av rött tegel. Flackt valmat papptak med nätt takfot. Sekundära vita fönster med indelning i två lufter efter äldre utförande. Tredelat fönster i burspråk och runda fönster i farstu och ytterligare ett runt fönster på fasad ovanför denna. Altandörr mot väster har ersatt tidigare fönster. Balkong ovanpå burspråk med skärmtak av plast. Sekundär trädörr i farstu och trädörr med geometriskt mönstrat träfaner och glasning. Båda entréerna har nätta skärmtak med plafondbelysning och gjutna trappor med enkla räcken i rundstål. 2008 uppfördes garage med putsade fasader och pulpettak i den södra delen av tomten. Lågt vitmålat trästaket med gånggrind i norr med tegelpelare och gallergrind.

Kulturhistorisk värdering: Tidstypiskt funkishus med bevarad volym, tegelfasad, runda fönster, stort fönsterparti i burspråk och skärmtak över entréer med arkitektoniska värden. Läget utmed huvudleden Sofiebergsvägen ger även ett betydande miljömässigt värde.

KVARTERET VALBORG

Kvarteret Valborg består av åtta fastigheter som alla är bebyggda med bostadshus. Kvarteret gränsar i norra delen till den trafikerade Sofiebergsvägen och i söder till Vadstenagatan. Åt väster finns Ronnebygatan och åt öster Jönköpingsgatan som leder genom Husensjö och Övre Olympia hela vägen upp till Filbornavägen. Kvarteret började styckas av under 1920-talet och rymmer idag tre byggnader från detta årtionde. År 1935 byggdes fyra villor utmed Jönköpingsgatan efter att kvarteret planlagts 1933. Åtminstone tre av dessa villor ritades av arkitekt J. M. M:son-Bomér. Idag återstår endast tre av husen sedan det södra rivits och ersatts med ett nytt bostadshus under 1980-talet. Två av 1930-talshusen är kraftigt förändrade men det längst norrut på Jönköpingsgatan 80 är bevarat i nästintill ursprungligt skick. Ytterligare ett hus med okänt byggår revs och ersattes av ett nytt i kvarteret under 1970-talet.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §:

Valborg 1, Jönköpingsgatan 80

Byggår: 1935

Arkitekt: J. M. M:son-Bomér

Byggmästare: N. O. Nykvist

Byggherre: Snickare Sven Nilsson

Villa i 1 ½ plan med putsad röd sockel och fasader av rött tegel i munkförband med utkragad tvådelad takgesims. Mjukt svängt sadeltak med enkupigt tegel, en mindre takkupa mot gatan och en större mot trädgården. Ett kantigt burspråk i en vånings höjd är placerat förskjutet på norra gaveln. Entrén som är placerad åt söder i gatufasaden har en utpräglad funkisstil med en valgjuten dubbeltrappa av betong, ett rundat räcke av vitmålat rundstål och ett nätt och plättäckt skärmtak som hålls uppe av vitmålade rundstål. Dörren är troligen ursprunglig med vitmålad karosseripanel och rektangulärt fönster. Kring entrén finns en svagt utkragad omfattning murad i rullskift. En köksingång på södra gaveln har en mindre, grå paneldörr med fönster. Två små takfönster har tillkommit mot trädgården. Byggnaden ligger en bit in på tomten som omges av ett glest vitmålat spjälstaket, murade grindpollare av rött tegel och en dekorativ rödmålad järngrind.

Kulturhistorisk värdering: Mycket välbevarad villa från 1930-talet.

Byggnaden har stort arkitektoniskt värde som består i bevarad byggnadsvolym, ursprungligt enkupigt tegeltak, ursprungliga träfönster, ursprungligt entréparti i utpräglad funkisstil med bevarat trappräcke och skärmtak, samt järngrind med murade pollare.

Valborg 1, Jönköpingsgatan 80

Vega 15, Uppsalagatan 13

KVARTERET VEGA

Kvarteret Vega, Fältabackens största kvarter, består av tjugotre fastigheter. Kvarteret avgränsas i norr av Ystadgatan, i väster av Uppsalagatan, i söder av Sofiebergsvägen och i öster av Norrköpingsvägen. Inom kvarteret finns endast bostäder, men ålder och karaktär varierar kraftigt vilket även gör det till ett bebyggelsemässigt mycket brokigt kvarter. Området som idag är kvarteret Vega utgjordes ursprungligen av Västra Ramlösa bys utmarksområde Husarlyckan, tillsammans med övriga kvarter mellan Ystadgatan, Uppsalagatan, Söderköpingsgatan och Jönköpingsgatan. I början av 1900-talet styckades den del av Husarlyckan som ägdes av lantbrukaren Per Eskilsson upp mellan Uppsalagatan och Norrköpingsgatan, största delen av kvarteret Vega och Inga, och försäljning påbörjades år 1908. Kvarteren bebyggdes till största delen med egnahemsvillor och enkla småhus, av familjer ur arbetarklassen som ville bort från de trångbodda kvarteren i södra Helsingborg. Kvarteret Vega kallades då Husarlyckan Fältabacken. På så sätt är Vega ett av de kvarter som varit bebyggt under längst tid och mer än hälften av byggnaderna är också uppförda före 1930-talets slut. Sex äldre byggnader med okänt nybyggnadsår finns, de flesta kraftigt förändrade. Fyra av dem ligger i kvarterets södra del mot Norrköpingsgatan. Längre upp längs Norrköpingsgatan ligger två mindre flerbostadshus från 1930-talet, men i övrigt är det en- eller tvåbostadshus som dominerar. I norra delen av kvarteret mot Ystadgatan finns en grupp av fyra hus byggda i samma stil under sent 1970- och tidigt 1980-tal.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §:

Vega 15, Uppsalagatan 13

Byggår: 1935

Arkitekt: Edvin Tidblad

Byggmästare: August Bengtsson

Byggherre: Förvaltare Ivar Nilsson och Ebba Nilsson

Liten funkisvilla i en våning och källare. Symmetrisk gatufasad med centralt placerad entré och flerluftsönster över hörn. Slätputsad gul fasad med putsad grå omfattning kring entré. Dörr i träfaner, gjuten trappa med gjutna grå pollare och trapppracke av rundstål. Flackt valmat papptäckt tak med utskjutande taksprång, slät takfot och låg murad skorsten. Byggnaden ligger placerad högre än gatan en bit in på tomten med förträdgård. En upphöjd uteplats i sydväst omgärdas av en klippt häck. På baksidan finns en köksingång. Ett litet garage med gulputsad fasad och pulpettak tillkom år 1963. Mot gatan finns en gjuten låg mur samt ett vitmålat trästaket. Gjutna grindpollare med brevinkast.

Kulturhistorisk värdering: Välbevarad funkisvilla från 1935, med såväl arkitektoniska som miljömässiga värden. Väsentligt är den bevarade volymen, den ursprungliga symmetrin i fasaden, fönstren över hörn, den putsade fasaden samt detaljer som gjutna pelare och järnräcken vid trappa, gjutna grindpollare med brevinkast, dekorativ trägrind samt omsorgsfullt utformad trädgård.

Vega 23, Uppsalagatan 17

Byggår: 1953

Arkitekt: Johnny Ekström

Byggmästare: John Björk

Byggherre: Fru Elsa Andersson

Åtgärder: –

1 ½-plansvilla med röda tegelfasader och sadeltak belagt med rött enkupigt tegel. Utkragande omfattning murad i rullskift kring entrén som har ursprunglig diagonalspårad trädörr med glasruta. Ett mindre fönster bredvid entrén täcks av en öppen mönstermurning i rutor. Södra delen av entréfasaden är indragen och taket hålls uppe av en tegelpelare. Under taket finns en stenlagd uteplats med utgång från vardagsrummet. Vardagsrumsfönstret i södra gaveln är stort och har en utkragande omfattning murad i rullskift. På vardera gaveln finns även ett litet spetsigt fönster med utkragande omfattning på ovanvåningen. Byggnaden ligger indragen på tomten som avgränsas mot gatan med ett glest trästaket och murade grindpollare av kalksten med en dekorativ svart järngrind. En mjukt kurvad gång, belagd med rött tegel, leder upp till det högre belägna huset. Trädgården har gott om vintergröna buskar och övrig varierande plantering.

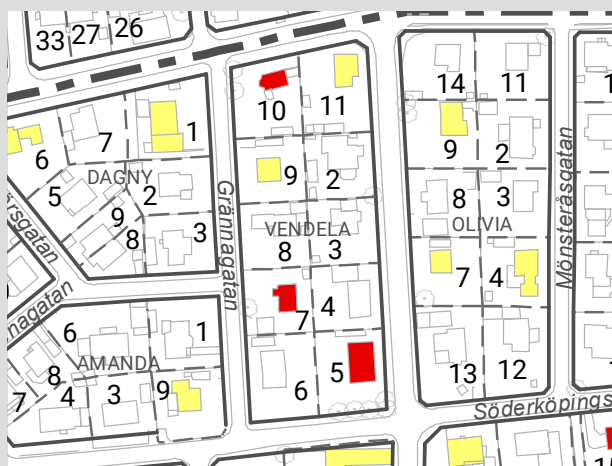
Kulturhistorisk värdering: Välbevarad 1950-talsvilla med arkitektoniska värden som utgörs av den tidstypiska indragna fasaden med utdraget tak över uteplats, stort perspektivfönster med omfattning i vardagsrum, spetsiga fönster med omfattningar i gavlar, omfattning kring entré samt originaldörr med fasettmönster samt en omsorgsfullt utformad trädgård med järngrind och trädgårdsgång i tegel.

Vega 23, Uppsalagatan 17

Vega 23, Uppsalagatan 17

Vendela 5, Kalmargatan 48

KVARTERET VENDELA

Kvarteret Vendela består av tio fastigheter med villor uppförda mellan 1923 och 1979. Tomterna styckades av från fastigheten Köpinge 7:10 som delades in i numrerade stadsägor i Filborna. Åtta villor uppfördes på 1920-talet och de två sista tillkom 1934, senare har ett av de äldsta husen ersatts med en villa från 1970-talet. Tidstypiskt för perioden var att husen antingen var små och uppförda för ett hushåll, eller något större för två hushåll. Vendela 5 utgör ett undantag då det var utformat för fyra hushåll vilket är ovanligt i villakvarteren. Flera villor är uppförda i mörkt helsingborgstegel men en hel del har förändrats med nytt fasadmateriäl. Förutom 1970-talsvillan är det ett hus som särskilt utmärker sig; Vendela 7 utgör ett exempel på de i området vanliga trähusen. Det är dessutom välbevarat vilket bidrar en ålderdomlig karaktär i kvarteret.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §:

Vendela 5, Kalmargatan 48

Byggår: 1934

Arkitekt: Ewald Köhler

Byggmästare: Carl Hagberg

Byggherre: Handlanden Oscar Wiberg

Stor villa i 1 ½ plan med källare, ursprungligen avsedd för fyra hushåll med två lägenheter på vardera plan. Putsad grund och fasader av mörkbrunt helsingborgstegel med murade valv över fönster och dörrar, takfots- och gavelgesims. Sadelstak belagt med enkupigt tegel lagt i liv med gavelmur med två smala skorstenar och nätta takkupor klädda med svart plåt med skilda takutformningar. Symmetriska fasader med originalfönster med indelning i två och tre lugter samt lunettfönster i gavlarna. Balkonger på gavlarna varav den södra ersatts med till synes fransk balkong (men endast fönsteröppning) 1986, den andra har kvar sin platta och smidesräcke. Sekundär altandörr som 2013 ersatt fönster på baksidan. På vardera gaveln en originaldörr till källaren. På framsidan en indragen trädörr i originalskick med spröjsat glas i övre del, innanför ett ståttigt trapphus med originalmarmoreringar. I norra delen, dold bakom mur i anslutning till gaveln, finns ett sentida långsmalt skärmtak/förrådsutrymme. Framför entrén en smidesgrind med putsade pelare och klippt häck i tomtavgränsningen.

Kulturhistorisk värdering: Välbevarat 1930-talshus som har ett social-historiskt värde då det var avsett för fyra hushåll, avläsbart genom husets storlek, de två balkongerna och en central ingång. Villan är välbevarad med fönster och dörrar i original och har med sin lummiga trädgård såväl ett arkitektoniskt som ett miljömässigt värde.

Vendela 7, Grännagatan 7

Byggår: 1924

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: Gummifabriksarbetare Axel Th. Jönsson

Villa i 1 ½ plan med källare. Putsad sockel och fasader av rödfärgad locklistpanel med vita knutar. Mansardtak täckt med rött enkupigt tegel, vindskivor i plåt och liten plåtklädd takkupa. Vita spröjsade tvåluftsfönster i original med foder. Små fönster i gavelrösten har tillkommit senare, liksom balkong och balkongdörr som ersatt ett fönster på den södra gaveln. Vitmålad öppen veranda i snickarglädje med balusterformade ribbor. Ytterdörr i trä med spegelindelning och glasning, gjuten trappa. På södra sidan ett dubbelgarage med sargtak och panel uppfört 1974. Lummig trädgård med grusad yta och rabatter närmast huset, lågt trästaket med gånggrind.

Kulturhistorisk värdering: Ett av få välbevarade trähus som bibehållit sin enkla, stugromantiska karaktär med bevarad volym med nåtta proportioner, locklistpanel, öppen träveranda och originalfönster som har ett stort arkitektoniskt värde. Dessa små och enkla hus har varit vanliga i Fältbacken, så huset har även ett historiskt värde.

Vendela 10, Sofiebergsvägen 40

Byggår: 1928

Arkitekt: Sv. Lundgren

Byggmästare: Murare Gustav Törnkvist

Byggherre: Murare Gustav Törnkvist

Villa i 1 ½ plan med källare. Putsad sockel och fasader av mörkt helsingborgstegel med murade valv, utkragad list i övre del och takfots- och gavelgesims. Mönsternurning i utfyllnad under ett fönster mot gata och ett helt fönster på motsatt sida. Burspråk åt väster med balkong ovanpå med tegelmurade sidor. Skalkat sadeltak belagt med enkupigt tegel i liv med mur och smal skorsten. Korspostfönster i original med röda karmar och vita bågar. Huvudentré mot norr med putsad omfattning och litet plåttäckt konsoltak. Sekundär ytterdörr i träfaner och glasning. Stentrappa med låga sidor och järnräcke. Åt öster en lägre byggnad i tegel byggd intill och i liv med huset. Låg gjuten mur med trästaket och hög tujahäck innanför. Gånggrind framför dörr med gjutna pollare och buxbomskantad gång.

Kulturhistorisk värdering: Välbevarad liten villa med bibehållen volym och tegelfasad samt detaljer så som korspostfönster och omsorgsfullt bearbetad portal ger ett arkitektoniskt värde. Mönsternurningen ger en historisk dimension då byggherren (som var murare) även var byggmästare.

Vendela 7, Grännagatan 7

Vendela 10, Sofiebergsvägen 40

Vendela 9, Grännagatan 3

Vendela 11, Sofiebergsvägen 42

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön:

Vendela 9, Grännagatan 3

Byggår: 1934

Arkitekt: J. M. Månsson

Byggmästare:

Byggherre: Byggnadssnickare Edvin Olsson

Villa i 1 ½ plan med källare, avsedd för två hushåll med en lägenhet på vardera plan. Putsad sockel och fasader av mörkt helsingborgstegel med murade fönster- och dörrvalv, kraftig takfotsgesims och gavelgesims. Mansardtak täckt med rött enkupigt tegel lagt i liv med gavelmur och plåtklädd takkupa mot gata. Vita två- och treluftsfönster i original och små fönster på gavlar. Rundbågsformade vindsfönster med två lugter längst upp i gavlarna. Dörromfattning indragen i ett skift och sekundär dörr. Gjuten trappa med smidesräcke. 2008 tillkom takfönster på de övre takfallen, 2016 uppfördes en komplementbyggnad. Garaget ligger i liv med huset och förbinds med detta genom ett plank. Lågt trästaket med gånggrind av smide och betongpelare och häck innanför staket.

Kulturhistorisk värdering: 1930-talshus som genom bevarad volym, mörkt tegel med valvslagning, originalfönster med tre lugter och rundbågsfönster och tegeltäckt mansardtak har ett arkitektoniskt värde.

Vendela 11, Sofiebergsvägen 42

Byggår: 1925

Arkitekt: Harald Andersson

Byggmästare: Alfred Jönsson

Byggherre: Fabriksarbetare Axel Persson

Villa i 1 ½ plan med källare. Putsad sockel och fasader av mörkt helsingborgstegel med murade fönster- och dörrvalv, takfotsgesims och sågtandsmurning i gavel. Svagt skalkat sadeltak täckt med rött enkupigt tegel lagt i liv med gavelmur och plåtklädd takkupa på baksidan. Vita äldre tvåluftsfönster, små fönster intill ytterdörrar och lunettfönster i gavlar. Balkong på västra gaveln ersatt med nytt fönsterparti. På norra fasaden huvudentré med något utkragad bågformad omfattning och på östra gaveln sidoentré med indragen och rundbågsformad omfattning. Båda dörrarna är sekundära. Takkupan tillkom 1946, ett garage uppfördes 1954 som några år senare byggdes på med tillbyggnad. 1979 uppfördes carport. I tomtavgränsning murade pollare utan staket emellan.

Kulturhistorisk värdering: Villa med bevarade tegelfasader med mönstermurning och särskilt utformade dörromfattningar och gavlar, tegeltak i liv med mur och äldre fönster ger ett arkitektoniskt värde. Det mörka teglet bidrar till att ge enhetlighet åt kvarteret och området.

Referenser

Arkitekturguide för Helsingborg, Helsingborg, Stadsbyggnadskontoret, 2005

Bygglovsritningar, Helsingborgs stadsbyggnadskontor

Fältmäteribrigaden, *Skånska rekognosceringskartan*, [Faks.], Lantmäteriet, Gävle, 1986

Hector, Lena & Rabow, Anna, *Bevarandeprogram för Eskilsminne*, Bevarandeplankommittén, Helsingborgs stad, Helsingborg, 2008

Helsingborgs stadslexikon, Helsingborg, Helsingborgs lokalhistoriska förening, 2006

Historiska kartor, Lantmäteriet

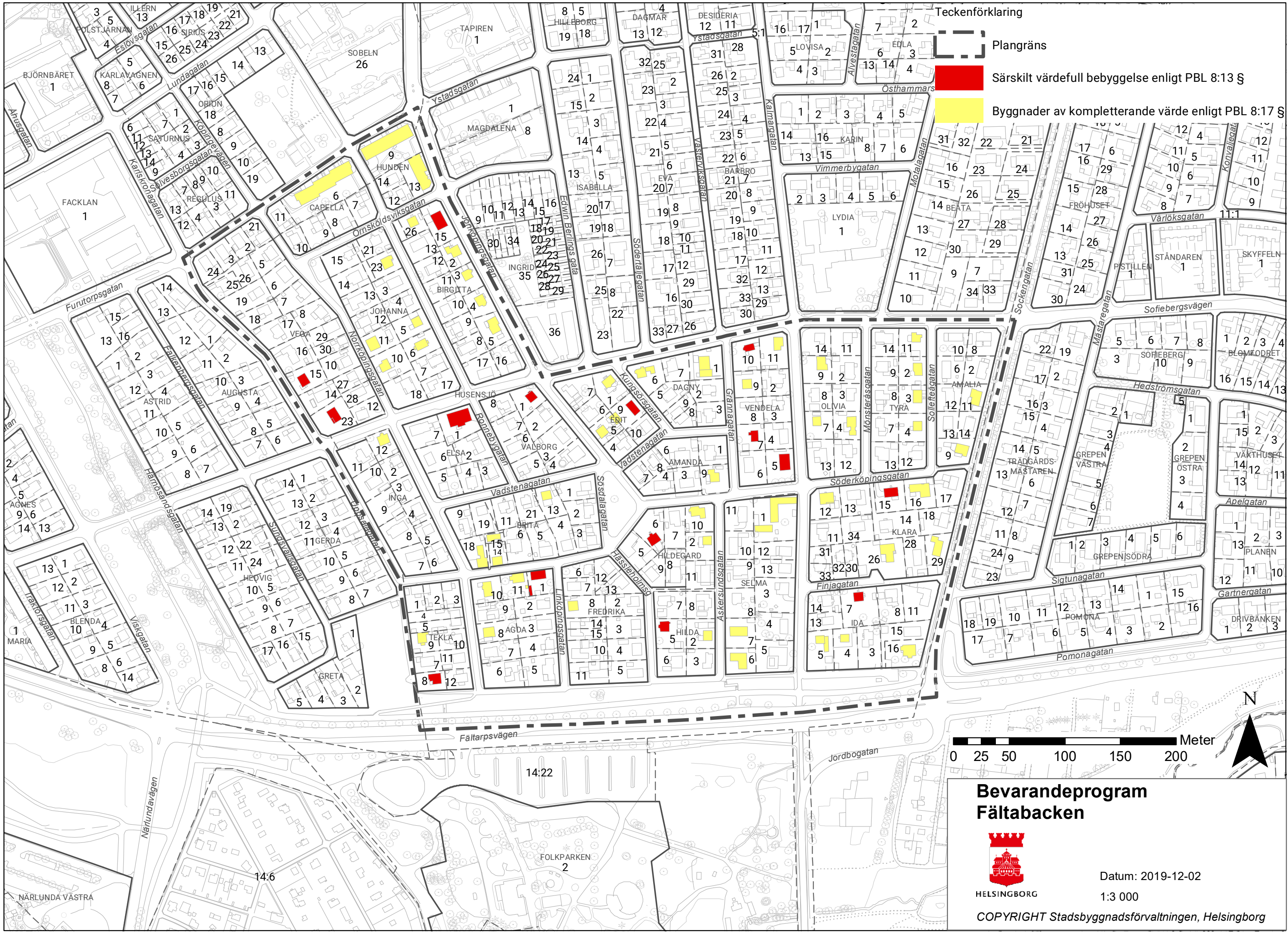
Katzeff, Adam, *Bevarandeprogram för Eneborg och Högaborg*, Bevarandeplanskommittén, Helsingborgs stad, Helsingborg, 2008

Ohlén, Carl-Eric, Sydow, Waldemar von & Björkman, Sten (red.), Svenska gods och gårdar. D. 5,

Skåne: västra delen, Svenska gods och gårdar, Uddevalla, 1944

Ranby, Henrik & Ulfsparré, Anna Christina, *Helsingborgs historia. D. 7:3, Stadsbild, stadsplanering och arkitektur : Helsingborgs bebyggelseutveckling 1863–1971*. [Kulturförvaltningen], Helsingborg, 2005

Stadsplaner Helsingborg, Helsingborgs stadsbyggnadskontor

Teckenförklaring

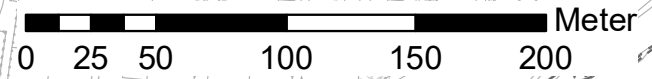
Plangräns

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Byggnader av kompletterande värde enligt PBL 8:17 §

N

Bevarandeprogram
Fältabacken

HELSINGBORG

Datum: 2019-12-02

1:3 000

COPYRIGHT Stadsbyggnadsförvaltningen, Helsingborg

HELINGBORG